

SZÍNHÁZ

DRÁMAMELLÉKLET
1981
AUGUSZTUS

PÁLYI ANDRÁS

A mozdulatlan színháza

Vekerdy Tamás és Sós Mária a Don Juanról

Az író, aki foglalkozása szerint pszichológus, régi vonalom fűzi a színházhoz. Fiatalon öt esztendeig statisztált a Nemzeti Színházban, később három évig a Színház- és Filmművészeti Főiskolán pszichológiát tanított a rendező szakos hallgatóknak, speciálkollégiumot tartott a színésznövendékek számára a japán No-színház pszichológiájából. *A színészi hatás eszközei — Zeami mester művei szerint* című könyve, melyet műfaja szerint „lélektani elemzésnek” nevezett, 1974-ben látott napvilágot, nem sokkal az után, hogy Kaposvárott benutatták *Jelenetek II. Rákóczi Ferenc életéből* című drámáját, melynek regényváltozata a *Nagyapám iratai* című másik prózai munkájával együtt jelent meg kötetben. A *Don Juan* Vekerdy Tamás má. odik színpadi alkotása, mely iránt eddig több színház is érdeklődött, de végül mind ez ideig nem került színre.

A rendező — Sós Mária —, aki vágya szerint megrendezné a darabot, az író egykori főiskolai tanítványa, filmrendezői diplomával rendelkezik, a Magyar Televíziónál áll alkalmazásban, első játékfilmjét, a *Boldogtalan kalapot* néhány hónapja mutatták be a mozik. *Portréfilm* című diplomamunkájával korábban Tours-ban a zsűri különdíját, Belfortban a fődíjat nyerte el, a *Boldogtalan kalapot* az idei cannes-i filmfesztivál kritikusok betétek programjában vetítették. Öt esztendővel ezelőtt a Huszonötödik Színház hat színészevel tanyaszínházi bemutatóként megrendezte Ruzante *Csapodár madárkáját*, melylyel a bakonyi falvakat járták; eddig ez egyetlen színházi munkája. Tavaly szeptemberben sugározta a televízió kétrészes műsorát, mely a Don Juan-téma különféle feldolgozásait mutatta be, színészi-alkotói vallomások és drámarészletek tükrében. E műsorban lehetősége nyílt rá, hogy Vekerdy *Don Juanjának* két jelenetét „színre”, azaz képernyőre vigye.

— *Miért épp Don Juan?* — kérdeztem az író, — *Mi izgatta, amikor oly sok Don Juan-feldolgozás után belezdett saját Don Juanjának megírásába?*

— Azt hiszem, lehetetlen válaszolni erre a kérdésre, ahogy általában a hasonló kérdésekre; amit mondok, az az föltétel leegyszerűsítőm a dolgot. *A Jelenetek II. Rákóczi Ferenc életéből* bemutatója után, melyről azt mondhatom, egyszerre volt bukás is, siker is, úgy éreztem, hogy olyan bukás és siker volt, amely után a színház megkérdi tőlem, nincs-e újabb darabom. S bár ez az érdeklődés elmaradt, mégis szükségét éreztem, hogy belevágjak egy újabb dráma írásába. A Don Juan-téma régóta foglalkoztatott. Nagyon szerettem például Mozart operáját, de a történetet bárgyúnak tartottam. S ahogy foglalkoztam a különféle feldolgozásokkal, arra a meggyőződésre jutottam, hogy Tirso de Molina régi és lényegileg legeredetibb *Don Juanja* mondja el egzakt mó-

don, hogy valójában mi történt Don Juannal, hogyan csinálta, hogyan hajtotta végre a csábításokat. A többi feldolgozás mégis mintegy elkerüli ezt, s általában a csábítás előtt vagy után találkozunk bennük Don Juannal. Egyszerűen szerettem volna még egyszer eldúdolni magamnak, hogy Don Juan esete hogyan történhetett. Arra már munka közben jöttem rá, hogy ezt csak nagyon erősen a ritmushoz és a vásári, klapanciaszerű verszethez ragasztodva lehet megoldani, prózában nem. S persze beleszóttam a színházzal kapcsolatos vágyaimat: legyen benne ok átváltozás, tenger, vihar, lovaglás stb. E tekintetben a múlt század eleji bécsi színházat csodálom: az akkori tündérvjátékokban olyan szcenikai látomásokat valószínűsített meg, ami ma, úgy látszik, nem megy. Egyrészt tehát nagyon is látványos színháznak képelem a magam *Don Juanját*, másrészt azonban el tudok képzelni olyan előadót is, mely szcenikailag puritán, s minden a színész belső munkáján múlik. Illetve nemcsak a belső munkán, hanem a „külső” technikán is: olyasmire gondolok, ahogy például Don Juan egyik szolgálja hatalmas ugrásokkal, mintegy repülve érkezik...

— *Behatóan foglalkozott a No-színházzal, elsősorban Zeami mester „titkos” hagyatékával. Megpróbálta-e kamatoztatni a keleti színházzal kapcsolatos ismereteit a Don Juan-téma feldolgozásában?*

— Gyermekkoromban, öt-hat éves lehettem, láttam együtt virágjában a három Latabárt. Láttam Somlayt, Gózont, Timárt, Urayt, Bajor Gizit. Tanúja voltam, hogyan volt tele a színpad a személyiségekkel. Emlékszem, tizenegy esztendő voltam, amikor először láttam a *Bánk bánt*, nem tudtam még semmit a darabról. Az első felvonás forgatagában egyszer csak balra fent megjelent egy ember: Somlay Artúr Petur szerepében. Némán állt. Sokáig meg voltam győződve, hogy legalább húsz-huszonöt percig néztem a néma, mozdulatlan Peturt. Ma már tudom, hogy legfeljebb másfél perc lehetett. De nem lehetett nem őt nézni. Később egyre többször volt olyan benyomásom, hogy a színészek kiürültek. Sokat töprengtem azon, miért nem tetszik, ami nem tetszik. S a keleti színházban bizonyos magyarázatra leltem. Vagyis nem a keleti színház rajongója vagyok, sokkal inkább a színészi jelenlét rajongója, s darabjaimban is e színészi jelenlétnek próbáltam lehetőséget teremteni. Persze a mű nem mindig engedelmeskedik az író vágyainak: a Rákóczi-darab például olyan apró részletekre volt szabadva, hogy az kész kín volt a színészeknek, mégis Koltai Róbertnek, Vajda Lászlónak, az azóta tragikusan elhunyt Kiss Istvánnak sikerült e kín árán is megvalósítani azt, amiről álmodtam. Azt mondhatnám tehát, hogy a gyerekkori színházi élményeim titkai után nyomozva jutottam el a keleti színházhoz.

— *Fogalmazhatunk úgy is, hogy a keleti és a nyugati színészet valamiféle szintézisét keresi?*

— Ha csak arra gondol az ember, hogyan állt a színpadon Csontos Gyula! Vagy Latinovits. A keleti színház kardinalis pillanata: a mozdulatlanlás, amikor a néző azt hiszi, hogy semmi sem történik, de épp ekkor suhan át

a látomás a színész szívéből a néző szívébe. De hát Sztanyiszlavszkij is a látomás átviteléről beszél, s lényegileg egy dologról van szó. Azt hiszem, a pesti színház régi nagy korszakainak több köze van Sztanyiszlavszkijhoz vagy a keleti színházhoz, mint a mai iparszerű színházi működéshez.

— Azért jó ez a kérdés — mondja Sós Mária —, mert épp Vekerdy *Don Juanja* a példa rá, mennyire összeegyeztethető e kettős színházi örökség. A darabban rengeteg dolog történik, ami kézenfekvőnek tetszik a mi színházi hagyományaink szerint, de a történet egy bizonyos pillanatban *kiakad*, nem tudok erre jobb szót mondani, s ezen a ponton egyszerre megjelenik valami más, amit belső történetnek nevezhetnénk. Úgy képzelem az előadást, hogy pereg a történet, ami számunkra ismerősnek tetszik, s egyszerre átmegy valami másba. Vagyis olyan mozgással, zenével, olyan ritmusban kell megszólaltatni e darabot, ami igazából saját magától van eltolva: a megszokott ritmus megáll, s megszületik valami, amit nyilvánvalóan csak más játéktílusban lehet megvalósítani, nevezzük keleti stílusnak, de ami lényegesen szerint mégsem olyan idegen tőlünk, mint hajlamosak vagyunk hinni, hisz a nagy színészeink mindig is tudták, és ma is tudják ezt a „más”. Próbálkoztam ezzel a televízióban, amikor két részletet megrendeztem a darabból, de épp a folyamat kidolgozására nem nyílt lehetőségem, s ezért szeretném a teljes drámát színre vinni.

— *Nem túl hosszú ez a darab egy estére?*

— Nem olyan hosszú, mint amilyennek látszik, hisz rövid vektorokból áll — veszi át a szót ismét Vekerdy Tamás. — De meggyőződésem, hogy iróasztal mellett nem lehet drámát írni, s természetesen tartom, ha lehetőséget kapunk a darab előadására, hogy még — a színészekkel együtt — dolgozzunk rajta. Valójában csak úgy volna szábad megírni a dialógusokat, hogy közben a színész is jelen legyen. Például a *Boldogtalan kalap* készítésekor így dolgoztunk együtt: volt ugyan végleges forgatókönyvünk, de ezt csak kanavászszerűen fogtuk fel, s elvonultunk télen egy szállodába a színészekkel, s közösen fogalmaztuk meg a filmbeli párbeszédet. Ez egyébként nem új dolog, jól ismerjük a commedia dell'artéból, s tudunk Sztanyiszlavszkij, Mejerhold és mások hasonló munkamódszeréről. A színész ragyogóan tud szöveget kreálni a színpadon, ha érzékeli a situációt, s a színházban ez a situációs nyelv a lényeg. Nem véletlen, hogy Aiszkhülosztól Shakespeare-en át Molière-ig minden igazi nagy drámaíró színházi gyakorlati ember is volt, csakúgy, mint a japánoknál Zeami vagy Kanami. Ezt kellene újra megtalálni: író és színház intenzív kapcsolatát. De ez időt, energiát, munkát igényel. Török Sándor mondta egyszer, hogy a modern kor jelszava a „könnyen, gyorsan semmit”; azt hiszem, legalább a művészet területén szembe kellene fordulnunk ezzel a mentalitással. Inkább lassan, nehezen, de valamit. Mondjuk, fél évig vagy két évig dolgozni egy színházi előadáson, hogy megtaláljuk, amit keresünk.

— *Az imént már beszélt arról, miért foglalkoztatja a darab. Most mégis megkérdeném: ha lehetőséget kapna rá, hogy megrendezze, vajon az író által említett látványos megoldás vonzaná, vagy inkább az, mely pusztán a színészi jelenlétre épít?* — kérdelem Sós Mária.

— A látványos megoldás, melyben természetesen a színésszel való munkának is fontos szerep jut. Valójában a kettő együtt izgat. Hogy pontosan milyenek lennének az előadás hangsúlyai, az bizonyára az adott helyzettől, az adott kompromisszumtól függne. Attól, hogy hol, kik-kel, milyen technikai adottságú színházban dolgoznánk. Szerintem nem létezik jó és rossz társulat, ahogy ezt mondogatni szokták. S ha létezik is, ez elsősorban nem az adott színészek tehetségétől függ, hanem a színházi légkörtől, a színházi gyakorlattól, attól, hogy a színészek hogyan élnek. Ez persze kikezdheti a tehetséget, mégis azt mondom: hiszek a színészi személyiségben, s meg vagyok győződve róla, hogy akiben van — volt — tehetség, abban ez, ismét előhívható, feltámasztható. A *Boldogtalan kalapban* például olyan színésznőkkel is dolgoztunk, akiket a szakma már-már letörölt a pályáról, vagy legalábbis évek óta megfélemezett róluk, s kiderült, hogy a színész, igen hálás, ha képesek vagyunk foglalkozni vele, ha világra tudjuk segíteni azt, ami benne van. Nem úgy hálás, hogy megköszöni, hanem azzal, amit teremt. A látványosságot és a színészi elmélyülést ezúttal tehát semmiképp sem állítanám szembe.

— Az esztétika, a szó eredeti jelentése szerint, az érzéki dolgok tudománya — fűzi hozzá Vekerdy. — A művészet érzéken megjelenít olyan dolgokat, amelyek eredendően nem érzékiek. Nagyon fontos tehát a színpad anyagosságának, textúrájának igazsága. Elképzelhetetlennek tartom például, hogy a tenger hullámozását fodrozódó nylonleppellel akarjuk visszaadni. Mert anyagosságában hamis! Eszembe jut Peter Brook híres bőrruhás Lear királya. Ott, abban az előadásban minden szereplő bőrből volt öltözve, de a bőr milyensége és kidolgozása szerephez és színészi egyéniséghez igazodott. Aztán jött a magyar bőrruhás Shakespeare, melyben minden szereplő egyforma műbőrben jelent meg a színen! Ez a különbség valódi és hamis közt.

— Vegyük a hullámozó tengert — mondja Sós Mária. — Amikor először olvastam, magam is tanácstalan voltam. Mindenféle szcenikai apparátuson járt a fejem, olyasmint, ami nem is létezik. Aztán rájöttem, hogy rossz logikával gondolkodom. A kérdéses jelenetben előbb a viharos tengert látjuk, majd gyors változással egy nyugodt tengerparti halászkunyhóban vagyunk. Támadt egy ötletem: a tenger hullámozását összetekert halászhálókkal kellene visszaadni, az most lényegtelen, hogy milyen gépezet mozgatja, vagy éppen maguk a színészek, de anyagában jó hatást tudna kiváltani, s főként pillanatok alatt átalakulhat száradó halászhálóból. Vagyis úgy tűnik, ez az evidens megoldása az átváltozásnak, ami persze nem jelenti, hogy ha megcsináljuk, biztosan így fogjuk csinálni. Inkább azt hangsúlyoznám, hogy minden hasonló esetben az anyagból kell közeledni a situációhoz, s akkor valószínűleg meglegeli a megfelelő megoldást az ember. A darab színrevitelét illetően mégsem azt érzem igazi problémának, hogyan teremtünk a háborgó tengerből szelíd partot, mert ez nyilván megoldható, sokkal inkább azt a közös műhelymunkát, amire érzésem szerint szükség lenne, s ami több időt és energiát igényelne, mint amennyi a mai magyar színházi gyakorlatban egy-egy előadás megteremtésére jut.

VEKERDY TAMÁS

Don Juan

A csábítás iskolája
— kilencvenkilenc epizód

Hommage á Tirso de Molina!

A SZEREPLŐK FELSOROLÁSA

Kiket láthatunk? Nevezd meg!

DON JUAN TENORIÓT

Hogy ki ő? spanyol nemes.

IZABELLA

nápolyi hercegnőt. —

Ó hercegnő! szeress!

NÁPOLY KIRÁLYA

is színre lép ma itt.

Szólni? azt alig; de melltűje vakít.

DON PEDRO TENORIO

Nagybácsi és követ;

Nápolyi dühöktől öccsét ő menti
[meg. Ez, pedig nem
más mint

OTTAVIO

herceg;

Nevét hogy leírom, a tollam is
[serceg. Szegény!

TISBEA

halászlány; ezek meg:

ITALÁSZOK

— most meg szolgák jönnek;

értük jót nem állok;

RIPIÓ

ez lesz vagy más nevük,

CATALNÓN

Don Juan mellett van

ez életben helyük.

DON GONZALO DE ULLOA

Nagy úr! nemes bajnok!

Arabok ostroma!

DON ALFONZ

Király! A kasztíliai!

E néven tíz előzte, s

lesznek még fiai!

BELISA

ez, a hölgy.

Ki is? már nem tudom.

Ez meg Juan apja! Lépj

elő, jó rokon!

DON DIEGO TENORIO —

Hopp! ez itt pedig

DE LA MOTTA

órgrof és most

DONNA ANNA

következik!

SZÜNET

BATRICIÓ

@z pedig

AMINTA

-- asszonya. Azazhogy — nem
[tudom

tán nem lesz az soha.

GASENO

FABIÓ... —

ÖRÖK ÉS ZENÉSZEK;

KÍSÉRŐK, PÁSZTOROK ...

Nézd meg az egészet!

ELSŐ RÉSZ

A kormányzó birtokára!

ELSŐ EPIZÓD

Te vagy?

*Sötét van. A háttérben — kéken --
ablak dereng, ez előtt mozdulnak el
sziluettek. Karok, fejek — egy férfi és
egy nő. Balról léptek be az ablak
fényterébe.*

Don Juan Tenorio és Izabella herceg-nő

IZABELLA (suttog!)

Te vagy?

DON JUAN (suttog)

Igen!

IZABELLA (és ez epizódban mind-ketten

mindvégig suttogva)

Te vagy, te vagy hát, kedvesem ...

DON JUAN Engedj ide!

IZABELLA Félek. Másik szobában [ör.

Csend. Sóhajok. Jajgatások

Kedves, kedves ...

Csend. Stb.

Az ágy recseg! (Nevetnek)

Csend. Sóhajok

Kedvei, kedves ...

Csend. Jajgatások

Mi van?

Csend

Mért nem beszélsz?

Hosszú szünet

DON JUAN Mit beszéljek?

Kint fákltyások suhannak el. Távoli zene

Megyek!

Csend

Hallasz?

Csend. Sóhaj

Igy ne eressz el.

IZABELLA Gyere! Ez az út a
[biztosabb Elhaladnak az
ablak előtt

Ottavio!

DON JUAN Ne nevezd meg!

IZABELLA Miért? Mi néven

[hívjalak

DON JUAN Ne nevezd meg!

IZABELLA (ijedten)

Miért? Ki vagy?

DON JUAN Amit mondtam, mind
[igaz volt Csak téged
szerettek.

IZABELLA És most?

DON JUAN (kiált)

Caviello!* a lovat!

IZABELLA Istenem, de furcsa vagy

DON JUAN Most te szeress!

IZABELLA Várj! ne menj ki,

Percre meg kell nézzelek ...

DON JUAN Hagyd a gyertyát,
[a tüzet!

IZABELLA Meg kell most hogy
[nézzelek.

Látnom kell a két szemed.

Most!

DON JUAN Gyertyád kioltom!

[— vigyázz!

IZABELLA Most már kezded is

Hideg!

És — istenem! — hisz ez nem az ő

[keze! (Sikolt)

DON JUAN Az ör felébred!

IZABELLA Ó, istenem!

Felvillan a fény — s mindjárt ki is

alszik. Vége a suttogó beszédnek

Ki vagy? (Liheg)

Ki vagy? Jaj!

DON JUAN Férfi. Nincs nevem.

Az ör felébred.

IZABELLA Ki? Ki vagy te?

[— jajj-ja-jajj!

Ottavio! Hát nem igérted ...

Ki ez? kit küldtél ide?

DON JUAN Vezess tovább

[— szerettelek — és add kezed.

IZABELLA Meg ne érints!

Mondd, ki vagy? (Kiált)

MÁSODIK EPIZÓD

A gyertya

*Nápoly királya lép be. Kezében egy
szál gyertya. E csekélyke fényben
csak ő van úgy-ahogy megvilágítva; a
két alak inkább csak sejtik. Mind-
kettőn zilált ruha*

KIRÁLY He! he! szolt valaki itten?

IZABELLA Uram!

DON JUAN Felség!

KIRÁLY Madárkám? Madárkák?

IZABELLA Ez a férfi ...

Nápoly királya!

Szent — ...

KIRÁLY Mit beszélsz'?

DON JUAN Felséges úr! Csak

[üdvözölt! S hogy minket
szent kötés

fűz egybe

szent ...

IZABELLA Hazudsz!

Rám tört a gaz!

KIRÁLY Hej! órség!

*A gyertyát magasra emeli. Megvilá-
gítja Don Juant — aki most már egy
lepedőbe tekerve áll; háttal nekünk. A
lepedő a fejét is fedi*

Hát nem Izabella szobája ez?

IZABELLA (sír, sikoltva)

De az!

KIRÁLY Emberek!

Várj! Itt a ... S te Izabella?

*Örök s mások jönnek; nemesurak.
Dobogások kintről, s a tömeg egy-
szerre toppan be minden oldalról. Az
elől állók egy lámpát emelnek. Don
Juan kezében kard villan, kiveri a
lámpát az elől álló kezéből*

DON JUAN (Izabellához)

Menekülj!

(Suttogva)

Két kancám ott nyihog

Hol tóled délután

Ottavio kendőt kapott

s búcsúzott!

Fáklyások rontanak be. — Izabella eltűnt.

KIRÁLY Fogjátok el! És :
ki ez?

Don Juan lepedőjét arca elé emelve
fáklyákat üt ki. — A férfiak kardot
rántanak, az alabárdosok feléje nyo-
mulnak: teljes sötét. — Ebben a söté-
tben tombol a harc.
Kint kiált riad; újabbak özönlenek; —
köztük fáklyások is. Ő már 'nincs ott —
Don Juan. Két haldokló — őt halott

DON TUAN (kintről)
Gyertek, fiúk!
Hajnal riad! Itt
friss a lég!
KIRÁLY Utána mind!

Mindenki kimegy; a halottakat is ki-
viszik — a termen most Izabellát is
áthurcolják; elfoghatták valahol. Bent
csak — elszórtan állva — három ma-
rad: Don Pedro és Don Juan két INASA

Harmadik epizód

Itt a kard!

DON PEDRO Félek, ez ő.
SZOLGÁK Bizony, bizony!*

RIPIÓ Csak én, uram!
CATALINÓN Csak én!

DON PEDRO (nem mozdul, nem néz
hátra; a két szolga jobbról, balról a
háta mögött áll. Ő maga a szin bal
oldalán, elől — s így a balról álló
Ripióhoz közelebb)
Ha ti itt,
úgy ő is itt van.

SZOLGÁK Bizony itt.
RIPIÓ Most jó elő!
DON JUAN (kullogva jön)
Köszöntöm
Spanyol királyom
Nemes követét.
Ó, Nápoly, Nápoly!
Végre egy honfitárs!
(Banánt hámoz, leül. — Támlátlan,
magas székre)
Don Pedrót köszöntöm!
O, rokon . . .

DON PEDRO Gyilkolsz is itt!
(Nem fordul hátra; így Don Juant
se láthatja, aki jobb felől jött)
DON JUAN Kardot szegezve

[rohantak felém,
*Don Juan két szolgája: Catalinón: sovány,
fekete — nem egyszer az Arlequinók fekete,
szemet, orrot fődő felárlarcában; Ja szűk,
rövid, rátapad.) Ripió inkább kőszászínú —
ruhában (váltogatja), mely-ben a lobogó piros
— selyem is — dominál, Bó mind a két ruha.
(Catalinón ruhája szűk, rövid, rátapad. (Ripió
inkább kövérkés — de ha kell. sovány is,
alakját váltogatja. (Kövérségét a ruha bősége
teszi, sovány meg úgy lesz, hogy a ruhát
magára szorítja.) Mindkét szolga hasonlít Don
Juanra. Don Juan végig fehérben — néha
piros mellvértben — van.

én is kihúztam kardomat.
DON PEDRO S belérohantak.
DON JUAN Nem.
Megzavarta őket a sötét.
Az idegen.
S ők egymást kaszabolták. DON
PEDRO Neked nem idegen. DON
JUAN Megszokta szemem.

DON PEDRO Tegnap jött meg. apád
[levele! Ez is panasszal
van tele.

orja, hogy ideküld.
Erre te:
ahelyett, hogy házamhoz térnél,
mihelyst ideérsz
egy szép hölgy vendégszobájába
Térsz.

Lám: Sevillában is: ez volt a
Kastélyában teperted le azt
[a hölgyet is!

DON JUAN I A király
[megkegyelmezett
DON PEDRO Vo't némi érdemed.
Egykor még -- tavalyig! — hősz
[voltál te is!
A sevillai Hektor! -- így neveztek
S ha megtudták, hogy ott vagy
a mór futott!

Véred nemes, de nyugtalan!

Még jobb volt, mikor családunk mór
futott! A piszkos remetét
Cellájában felkerested!
S vele éltél!
Rongyokba' jártál, bűzőlőgtél,
véznává fonnyadt a tested —
Most meg hálószobákba bűjsz?
Elveszít a szép hölgy ágya
és öle lesz veszhelyed!

Mit tegyek veled?
Küldetésem és királyom
séreleme, ha felfedem!
(Kardjához
DON JUAN Itt a kard!
(Nyújtja a kardját, markolatával) Az
élettől váltás meg — rokon! DON
PEDRO Es ha nem?
DON JUAN Utam szabad --
[a tengeren!
DON PEDRO Még ma innen
[elhajózol?
DON JUAN Ahogy te parancsolod!
DON PEDRO Akkor tehát indulj
[tüstént

Ittjártadról semmi hirt!
DON JUAN (szolgáihoz)
Megyünk, fiúk!
DON PEDRO Szicília királyához
vidd el ezt a kis papírt —
szívesen fogad.
DON JUAN Itt a kard !
DON PEDRO Miért?
DON JUAN Hogy innen el: ez volt [a
parancs! S ezt
megteszem.

De hogy hová?
Ez már az én ügyem;
Vagy:
Itt a karc! !
DON PEDRO Bolond ... bolond...
Hová tartasz?
DON JUAN Azt még éppen nem
[tudom.

Szabja meg a kedv, s a tenger!
Döntsünk ott majd, az úton!
Sorsom ott megfagatom.
De ahhoz aludni kéne.
DON PEDRO Milánó se jó?
DON JUAN Mit tudom?!

DON PEDRO De Kasztíliaba . . .
DON JUAN És ha éppen!
DON PEDRO De hisz épp most
[úztak el!
DON JUAN Majd a tenger!
DON PEDRO Mit szól apád ...
Ezt én meg nem engedem!

DON JUAN I-Iát itt a kard!
RIPIÓ Kakas szól már! Itt a
reggel!

CATALINON Ne beszélj, ha az
[urak ...
DON PEDRO menjetek!
CATALINON? (kikukkant)
Épp itt az órség!
RIPIÓ Hajnal hasad . . .

Hárman eltűnnek. Don Pedro egyedül
áll egy pillanatig, majd, a, király, az
örök s urak jönnek be. És hozzák
Izabellát

NEGVEDIK EPIZÓD

A szeme --

KIRÁLY Itt mondd meg, leányom,
Mindez hogy eshetett? Pontrót-
pontra mindent.
S mutasd meg a helyet!
IZABELLA (sír)

KIRÁLY No jó, ti mind kimentek,
Csak Don Pedro marad.
Kapitány, ne feledd!
Órizzesd a falat.
Mert ha a palotából mind ki is
[mentek, a falakon nem
tudnak lejutni! — azt mondják,
[nem egyedül volt,
voltak ott többen ... mintha a föld
[nyelte volna el
őket!

DON PEDRO (félre)
Szobámba futottak,
bizony csak azt hiszem;
mosonómet küldöm — s mint
[szennycet kivetetem!

KIRÁLY (Don Pedrohoz)
Mit tudsz ez ügyről, látjuk,
hogy te itt bent maradtál?

A tömeg lassan oszlik kifelé; elsőnek
vágatott el a kapitány

DON PEDRO Láttam a tömegben
két szolga-idegent,
kik — láttam -- itt maradnak, s
így én is, idebent.
Visszatért
Visszatért a bűnös! Nagy vett
[a sötét.

Kardomhoz kaptam én de
[meghallottak nesztét.
Valaki akkor engem
egy zsákkal leütött;
mintha homok lett volna . . .
S a függönybe lökött.
Ez lát a vaksötétben! Valamely
[macskafi! De hamar
feleszéltem,

s még hallottam, aki
harmadikul jött be, az a
fehérruhás, így

szólt szolgáihoz:
— Most északnak megyünk!
Milánó főterére!
Kardunk legyen velünk!
Ennyit hallhattam éppen, s
[elvesztettem eszem; Most,
hogy hallottam, jöttök,

Csak most ébredem.
Bocsáss el percet, felség! —
hogy megmossam fejem!
KIRÁLY Menj! De megvárlak itt!
hogy ezt a balga nőt
ha meghallgattam tüstint
Spanyolországba vidd!

Don Pedro el

Beszélj!
IZABELLA Királyom! Felség!
Ottavio nagyúr . . .
KIRÁLY Tehát ő volt!?
Szépséged vad gögje
Vakíthatott el így,
Hogy palotámban lakván
Vendégszobádba hívd!
S ha hívtad már miért
Kiáltozás, panasz?
Akármí s akármint, Ha
hívtad: Semmi az!

Ó, ha a szerelem
áthatol falakon,
falakon, örökön,
beszökik ablakod;
miért is állna meg
éppen a cél előtt —

Nagyobb baj, hogy őt
Jó szolgámat leölt!

IZABELLA Felség!
Nem volt Ottavio!
KIRÁLY Hát ki volt?
Hát mit beszélsz? IZABELLA
Királyom! Idegen! KIRÁLY S te
hívtad őt? IZABELLA Igen ... de
nem ...
Hívtam: Ottaviót.
Ő jött. És a sötét ...

Híttam: Ottavio
Mereszti rám
Szemét.

És így, és akkor ez . . .
Végül is . . .

KIRÁLY ...megesett.
IZABELLA Híttam: Ottavio . . .
KIRÁLY Beszélj világosan!
Becsületed s szobád
jó hire odavan!

IZABELLA Délután a kertjében
időztem, jó uram; Ottavio ott volt
velem; szerelmem ő, de nem szere-
tóm — jaj, de nem! — csak jegye-
sem. Mutattam neki szobám abla-
kát, ő kérte ezt. Éjjel kopognak
hittem, ő. Sosem volt ugyan még
ily heves.
Az ajtóból hirtelen belépett, s az
ajtót behúzta, így.
Tüstént az ágy felé vezérelt; kivil-
lantotta fogait — ő szokta ezt. Azt
hittem, ő és ...
Hiszen ősszel már esküszünk,
a templomban is.
Ha ő akarja így — én miért ...
Én övé vagyok — ő enyém.
Így hittem én.

KIRÁLY De hát ... a hangja!
IZABELLA Suttogott.

KIRÁLY Érintése!
IZABELLA Még soha nem volt
[hozzám ily közel

KIRÁLY S a keze!
IZABELLA Keze formája hittem,
[ugyanaz És melege.
Csak mikor kihült ... !
KIRÁLY A szemé!
IZABELLA Mondhatnám: a sötét.
De nem : láttam a szemét!

Suttogva szolt úgy beszélt.

Testének melegében láttam meg
[szemét .. KIRÁLY
Zavart beszéd!

IZABELLA Ott, délután valaki ...
[a bokorba' volt — vagy állt
az út mögött;
fehér,
spanyolruhás;
az mindent hallhatott.
KIRÁLY Miért nem erre térsz! Ma
jött levél: száműzött érkezik
[— spanyol Tenorió;
Don Pedro rokona — és kéri
[udvarunk kegyét . . .
Na várj, na várj ... hol is e kis

IZABELLA A teste is kihült.
Megláttam a szemét . . .
És kisebb,
és vékonyabb;
hüllő —
ez idegen !

KIRÁLY Zavart beszéd!
IZABELLA De amikor bejött:
a szeme! szeme volt —
és melege ...
Octavio szeme . . .
Két komorna lép be

KIRÁLY (int)
Vigyétek el!
Elviszik. Inas lép be

A spanyol levelet!
Ma érkezett!

Inas ki

Vajon Kasztília
mért űzte el?

ÖTÖDIK EPIZÓD

A tenger

*Don Juan és két szolgája kis csónak-
ban ill. Dörög, villámlik; a szél s a víz
dobálja őket. Lehúztak minden
vitorlát. Néha a szél esővel söpör át*

DON JUAN Mit kéne tennem?
A TENGER Nmm! Mmmm!
DON JUAN Hogyan tépjem fel
[némaságotat,?
CATALINÓN A tenger már nem
[felel.

RIPIÓ A füled, uram! A füled!
DON JUAN Még! Még! Vihart!
SZOLGÁK Uram!
DON JUAN Ha igazi veszély — ha [nő
a veszély — úgy értem meg
szavad! Még! még!
A TENGER Ó-ó-am-m-m-m ! [Tha-a-a
... DON JUAN (kiált)

Menjek haza?
A TENGER M-m-ra! Tha-a-ú-ú! DON
JUAN Néma beszéd! CATALINÓN
Kivel beszélsz, uram? DON JUAN
(elrúgja magától)
Néma minden.
Mert szól ez, a barom.
RIPIÓ Tán ha vízbe vetnéd magad
úgy jobban hallanád.
Ott lenn ! a víz alatt!
DON JUAN Tenger ! Beszélj ! Hadd
[értsem meg szavad!
(összeesik. A csónak eltűnik)

A TENGER M-m-m! A-ú-ú-ó-ó !
RIPIÓ (hangja)

Hú-hú ! hu-ú! hu-ú!
— veri . a vizet a szél!
Hú-ú!
DON JUAN (hangja)
Hal van most Izabell?

A TENGER Um-m!
DON JUAN „Menekii-ülj !” — ezt
[mondja itt a víz!

*Fehér ruhájában járkál, elővillan a
habok közt; de hol mélyebben, hol
magasabban: nem a „színpadon” áll.
Nincsenek nylon hullámok!*

A TENGER U-u-o-a-m-m! [tha-a-a-ar
... DON JUAN Mi lesz
velem?

*Most a csónak belebeg: s míg látjuk a
járkálót — abban is ott van az ájult
Don Juan; a szolgák élesztgetik*

CATALINÓN Ájult ember —
[veszélyes teher!
RIPIÓ A halak majd szétszedik!
CATALINÓN Ha kidobjuk is —
[megbillenünk.

*A fekvő elrúgja őket — a csónak el-
tűnik*

RIPIÓ (hangja utánozza a tengert)
Nem-m! Nem-m! Ne háld! DON
JUAN Mit ne hagyjak? Tisztán
beszélj!

Teljes csend. Sötét. — Villám

A TENGER A te utad ez:
mit látsz?
DON JUAN Kigyókat, férgeket.
Csend. — Villám

A TENGER És most.
DON JUAN Magasló nagy hegyet.
Villám. — Sötét

A TENGER És merre viszi utad?
DON JUAN Lent, lent, lefele . . .
itt.
jáj,
nem látok —
kigyó szakad
a derekam alatt.
Villám. — Sötét

A TENGER És ott?
DON JUAN Már felfele megy —
[ösvény -- a hegyre fel. Szűnik
a sötét.
Villám csattan

A TENGER Mekkora vagy?
DON JUAN Óriássá nőttem
ideleln.

*Csend. — Kettős csattanással két
nyílban végigcikázó villámvonal*

A TENGER És amott? A hegytetőn?
DON JUAN (nyöszörög)
— semmi, törpe vagyok, és még [az
se

*Óriási csattanás — villám után tel-
jesen kivilágosodik. Messze a tenger, s
a parton, itt: Tisbea. A háttér még
viharzik*

HATODIK EPIZÓD

Tisbea éneke (és tánca)

TISBEA Apám halász volt
Ez a tarragonai part.
Nevem Tisbea.*
Meghalt anyám is.
Most nézem a vihart.

FÉRFIHANG (*kiált*)
Tisbea boszorkány!
Vihogás

FIÚHANGOK (*kiáltanak*)
Boszorkány vagy, Tisbea!
Kövek repülnek. Vihognak

TISBEA Boszorkánynak neveznek. Ne
féljete; megdobni ügyse
[mernek.

És: szeretnek.
Csak mert a szerelem
rajtam még nem fogott,
még nincsen kedvesem:
boszorkány vagyok.

Egyedül élek én; az ott kunyhóm;
az, ott!

A piacon
halat, rákot és kagylót árulok.
Anfrizó szeret,
Anfrizó rendes legény.
Ha nem szeretne úgy,
tán jobban én. Szegény!

Ki férjet keres
nem talál
vagy csak rosszat
s nehezen

Miért van ez?

Azt mondják,
csak szütleány
foghat ily könnyen halat.
A kezembe, seregbe' jó, a
más kezéből
megszalad.

Kicsusszan, villan, farka csap;
az én kezemben megmarad.

Kagylót szedek,
könnyen nyitom;
melengetem
a combomon.

Ilyen a szerelem:
meghal, hogyha boldogítják.
virul, ha félnie kell.
Rideg, hogyha őt rajongják.
Eleped, — ha senkinek se kell.*

Ők pedig csak siránkoznak,
többi lányok,
társaim,
siránkoznak, irigyelnek,
hogy nem kísért ez a kín.

Ki férjet keres.
nem talál
vagy csak rosszat.
s nehezen
leért van ez?

Anfrizó!
Oly kedvesen beszél
S mindég unatkozom;
Csinos, mondják a lányok —
Sén —

Minden lány
valahány
szerelmes már mindahány!

Itt e parton csakis én nem
vagyok még kötélén.

-- A madarakat irigylem,
hintáznak ágacskaikon

a hullám
csattan, porzik a
sziklán,
legények tánca hív.
Én pedig itt heverészek,
és a víz beszél velem —
csak én értem!

ők pedig csak siránkoznak,
többi lányok,
társaim,
siránkoznak, irigyelnek,
hogy nem kísért ez a kín.

Kunyhómba én mégis várom,
hogy talán el nem kerül.
Szegény vagyok, igaz!

Látjátok, ez a kunyhóm.

Szalmabábuk ülnek itt,
Ők őrzik a szalmatető
négyezer négyes sarkait.

Tücskök hegedülnek
Bálványfejükben.
Ott meg a halászkok.
Ott vannak mind.

Őrzik a nagy őrtüzet,
sóhajtoznak egész éjjel;
nemcsak ágyam,
kezemet
is kériek ők,
kériek szépen —
Anfrizó az köztük, aki a legneme-
sebb; türelmes vágyában is; igazán
szeret; én is szeretem. Vigyáztam is
rá — de ez-e a szerelem. Ezt a
vagyat megfékeztem. Még mire is
várok én?

HETEDIK EPIZÓD

Húzz ki! állat!

DON JUAN (*hangja*)

Jaaj!

TISBEA *Ki az?*

DON JUAN (*hangja*) Húzz ki! állat!

Megfulladok!

Add a lábad!

TISBEA Ott egy ember

Űl a parton!

Űl a sziklán.

S egy ott vergődik

Alatta!

Megmerül sekély habokban ... —

Most a lábát lenyújtotta!

Jönnek is.

RIPIÓ (jön, vállán hozza Don Juant: a

víz csurog belőle)

Kislányom!

Kedves hölgy! Tüzet!
Átfagytam, csak belül égek,
Tagjaimból fut a lélek,
Tüzet!

TISBEA Kunyhóm előtt még van

[parázs; a tegnapi !

RIPIÓ Inkább kunyhód melege ...

CATALINÓN (*a sziklán megjelenik*

— *vagy a szikla fölött lebeg?*)

Mindketten éltek?

RIPIÓ *Látom, elmúlt a veszély, Ha*

közelít ily személy ...

"Öt sor Tirso de Mohna darabjából; Berczeli

A. Károly szép fordítását elrontottam. V. T.

CATALINÓN Azt hittem, ott [pusztul ó
! RIPIÓ Későbbi időre jól
(*Ledobja Don Juant*)
Tüzet!
(*Catalinónhoz*)
Hozzad te most!

NYOLCADIK EPIZÓD

A kunyhó előtt

*Tisbea kitáncol, majd vissza a kuny-
hóval. Catalinón megemelte Don
Juan. Így a kunyhó elé érnek*

TIS;BEA *Itt a tűz.*

és itt a ház!

Gyorsan, gyorsan élesszük föl.

Gyorsan, gyorsan, ide tedd.

Szaladj vízért — ott találsz.

Te emeld meg!

RIPIÓ *Vízér?*

TISBEA *Nedves ronggyal dörzsölöm a
szíve táját.*

Catalinón *hozza a vizet*

Hozd Anfrizó pálinkáját!

Ott találd: jobbra föl!

(*Ripióhoz*)

Nyisd meg gyorsan a ruháját.

RIPIÓ *Máris — már vetközteted?*

TISBEA *Ostoba,*

Nincs idő most vicceidre!

Catalinón fejcsóválva el

DON JUAN *Már hol vagyok?*

TISBEA *Mit beszélsz?*

DON JUAN *Halott vagyok?*

S Ripió?

Remélem, ő is?

RIPIÓ *Élsz, uram! s én itt vagyok!*

DON JUAN *Tudtam, nem szabadulok!*

O, te szép lány!

(*Elájul ismét*)

TISBEA *Mi lesz már a pálinkával?*

RIPIÓ *Roszzat küldtél, hogyha kell!*

Ez csak akkor hozza el,

Mikor már hiába hozza!

TISBEA *Fuss utána, fuss, szaladj!*

Ripió elinal

Jaj, de félek! Hogy szorongok!

Ellenszenves ez az arc! Mégis,

hogyha ...

(*Don Juant dörzsöli*)

Jaj, de félek!

Csak magamtól félek én!

(*Dörzsöli a szíve táját*) DON

JUAN (*ébredszik*) *Pusztulást*

hoz már a tenger! Eletet csak

egyszer ad ... (*Újra elájul*)

TISBEA *Ki lehet e furcsa férfi?*

Szeme, szava megcsereéli, Amit

alvó arca mond. Arca gonosz és

kemény. De a hangja mélyről

zeng fel. A szemében: égi fény!

CATALINÓN (*észrevétlenül érkezett*)

Nem lesz ez sok,

Gyermekem!

TISBEA *A pálinkát add nekem!*

RIPIÓ (*lihegve jön*)

Ez előlem elfutott;

De meg hogyha most már itt van A

veszélyen beteged

Túljutott.

*Ejtsd: s-sel! — ahogy írva van!

Biztos lehetsz. Már ez az üveg se
[kell.
Míg érdemes,
Míg rajta múlna,
Ez csak addig késik el! CATALINÓN
Sokat beszél.
DON JUAN (sóhajt, még csukott
szemmel)
Éhes vagyok!
CATALINÓN (Ripióhöz)

Hozhatnánk egy-két falatot!
Elkullognak

KILENCEDIK EPIZÓD

Tisbeát feleségül kéri DON
JUAN Elvinnék feleségül! TISBEA
(felkiált)

Most húzlak ki.
S gúnyolódol?!
DON JUAN Esküszöm.
TISBEA Ittál talán?
DON JUAN Sós vizet.
TISBEA A só tüzel, az lelkesít fel.
DON JUAN Órült vagyok, ne higgy
nekem.
És mégis
ez a szerelem.
Elveszlek feleségül.
TISBEA Józan vagyok; — isten adja
[az maradjak!
DON JUAN Igazad van. S
én szeretlek.
TISBEA Hisz nem ismeresz. DON
JUAN Megismerlek! TISBEA
Őseink a házasságban
Ismerték meg
Testét, lelkét
Annak, akit választottak —
DON JUAN Gyere hozzám.
TISBEA — vagy épp könnyű
[szerelemben.

DON JUAN Dajkálj ki engem
Hadd szülessék újra.
Hadd szülessék meg
újra,
teljesebben.
TISBEA Nemesúr vagy.
DON JUAN Igaz: vagyok nem

[akárki;
Tenorio a családom;
De *szabad* épp az lehet, ki ... —
Csak királyomat szolgálom.
TISBEA Nem tagadom,
van mi tetszett
furcsa tűzű
beszédemben;
de nem hiszem!
Ne hazudjál —
adja isten!

Berczeli A. Károly De Molina-fordításából való sor.
*Két sor Berczeli A. Károly Tirso de Molina-fordításából.
A darabban — az előadásban — nincs testi érintés, csak testi közeledés van. Kezek közelednek, de soha nem érintik egymást, — tenyerek, ujjak. Ruhadarabokat is, így adnak egymásnak át, hogy az egyik elengedi, a másik elkapja stb. Egy-két helyen, ahol ezt a szöveg jelzi — pl. Tisbea Don Juan szívet dörzsöli — mégis megérintik egymást, a dörzsölés nem mimélt, de józan, paraszti, apolinói — nem szexuális, de természetesen öntudatlanul, ki nem fejezetten erotikus, mint az álla-tok, növények, gyermekek megérintése. A divatos szexuális utalások és minden szexuális könnyedség teljesen hiányoznak. A legkidolgozottabb néma képzetek és az egymáshoz közelítő, de egymást soha el nem érő ujjak feszültsége. Semmi tapogatódzás — csók, kéz érintés sincs.

DON JUAN Ne higgy nekem,
arra kérlek!
Bár én szeretni akarlak ...
Rosszul mondom: égek érted.
Ura nem vagyok magamnak.
A tengerre villám sujt

TISBEA Zavarosan udvarolgatsz.
De én azt hiszem, hogy értem.
Itt jönnek már a halászhok!

A halászhok száraz ruhával, ételekkel és
sípokkal, gitárral, dobocskákkal jönnek

DON JUAN És el innen mikor
[mennek? TISBEA Vált
ruhát!

TIZEDIK EPIZÓD Ki ez az idegen? Don
Juan a kunyhóba megy

ANFRIZÓ Ki ez az idegen?
TISBEA Nemesúr lehet.
ANFRIZÓ Még nem mondta? TISBEA
Mit tudom én — mondta-e? ANFRIZÓ
Mért így felelsz?
Ez fáj nekem.
De barátod az csak vagyok?!
TISBEA Hát persze!
És szeretted!

CORIDÓN Tetszik'? (Befelé mutat)
TISBEA Mit faggatsz, te ostoba?
Nem tudom, hogy tetszik-e. De
furcsa érzés: félek tőle — És
kíváncsi
is vagyok.
Nem éreztem még soha!
ANFRIZÓ (keserűen)
Szóval tetszik.
TISBEA Anfrizó, hát te is így?
Ennél mindig többet tudtál!

TIZENEGYEDIK EPIZÓD

A két ló

CATALINÓN (megjelenik) Itt
a gazdám?
TISBEA Odabent van, öltözik.

Don Juan kilép, paraszti darócban.
Catalinón int neki. Előrejönnek

DON JUAN Hát te is élsz még?
CATALINÓN Inkább én
[csodálkozom.

TISBEA (a halászhokhoz)
Ebből elég, énekeljünk!
Coridón, te szíts tüzet!
(A parasztsat éleszti, a ruhákat ki-
hosszák)
Te egyél! (Don Juanhoz)

DON JUAN Csak veled.
Csak veletek.

A HALÁSZOK ÉS TISBEA (dúdolvá
énekelnek. Énekük a tenger zúgását
és hangját idézi — lásd 5. kép.
Hangjuk, szavuk csak a refrénben
csattan fel)

Mert mi jó szunnyad; de fennen
száll, röpül, mi rossz, s kegyetlen!*

TISBEA Táncolunk is!
CATALINÓN Kegyeskednél
[rám figyelni?
DON JUAN Fél fülemmel,
Erd be azzal.

Tisbea főlrántja Anfrizót, aki vona-
kodva visszaül. Coridónnal táncol.
Ének és refrén

CATALINÓN Szerettem két jó lovat.
DON JUAN Fuss el rajtuk!
Maradok.

CATALINÓN Tudom, hogy még
[itt maradsz.

S tudom, hogy majd lóra kapsz.
DON JUAN Nem kell a lovad!
Hallgass!

CATALINÓN Hallgassak, de
tartsam készen!
Ennél nincs kényelmesebb!
HALÁSZOK ÉS TISBEA (ének, refrén)
CATALINÓN Hallgassak,

de tudjam,
miről ő tudni nem akar,
mert most ezt akarja még egészen.

DON JUAN Feleségül elveszem!
Keríts papot!

CATALINÓN Majd kerítetek!
Te vagy az én emberem!
(Elszelel: még visszakiált)
Kis nádas a sziklafalnál!
Ott leszünk — én ott leszek ...

DON JUAN Hülye.
HALÁSZOK ÉS TISBEA (énekelnek)
Mennydörög, villámlik, sötét: — a
tenger tagolatlan szava és zúgása hal-
latszik

TIZENKETTEDIK EPIZÓD

Gonzalo de Ulloa

Mintha ajtót nyitna, belép Don Gonzalo
de Ulloa, őt követi Don Alfonzó,
Kasztília királya, majd Don Diego
Tenorio, Don Juan apja

ALFONZÓ Nos, tehát?
GONZALÓ Hiszem, utam nem hiába
[tettem én meg.

ALFONZÓ Tudtuk ezt mi!
GONZALÓ Felség! Öcséd most
[békülékeny;

Karcra készül, messze innen;
Úgy mondják, hogy Indiába
[indul majd hajóival.

ALFONZÓ Nagyra lát a portugál!
GONZALÓ Harminc hajó áll
[útra készen Lisszabonban.

S egykor majdan, hogyha
[megerősödött
Ezzel csap a mór hajókra!

Úgy mondják, ezt tervezi.
ALFONZÓ Adja isten!
S a békéért mit ajánl?

GONZALÓ Serpát, Morát kéri [tőlünk,
Torót s Olivenciát; —

de!
Villaverdét, Herrerát és Mestolat
ő visszaadja, s hozzácsapná
[Almendrát is!

ALFONZÓ Írd alá!
GONZALÓ Teljes békét kínál ezzel
[portugál a kasztil határon;

Úgy látom, megért minket is.
ALFONZÓ Mert te beszéltél!
Mondd: milyen hát Lisszabon?

TIZENHARMADIK EPIZÓD

Lisszabon

GONZALÓ Földünk nyolcadik
[csodája.

Szépen fekvő öblivel!
Spanyolország közepéről
Tajo vize idefut
És a város déli partján
Eléri az Óceánt.
Szent vidék! Mert:
Hegyek néznek itt a vízre,
Bennök hatalmas öböl! Ezt
a Tajo vize vájta,
S most hajókkal tündököl!

Forr e város, szellemével
Megragad, ha közelítesz.

Mondják, még Ulisszesz óta
Ki e várost alapítá
(Neve volt: Ulisszibona!) A
királyi vár sok köve
Úgy áll még, ahogy rakatta;
Mert hogy ő építteté.

A kalmár itt nem darabra —
Méri pénzét vékaszám.

Mit meséljek? Hol fogom meg?
Este üldögélsz a parton, Jó
terített asztalok,
S nézed : aki főzött néked,
Most újabb halat kifog.

Hófehér a part fővénye.

Nemcsak bort és olajat,
Madárhúst és kenyérfélét, —
Hoznak kosárban havat is a
messzi Csillaghegyről, fejükön
van a kosár, így árulják az
utcákon ...

Pezsöl itt nyomott kedélyed,
Vidámabban ver szíved Mert ez
város a javából, Megélenkül
szellemed!

ALFONZÓ Mikor mondod majd
[tovább]
Szeretek veled beszélni —
Szeretem, ha te beszélsz.
GONZALO Még szívesen folytatom,
S tán azt is remélhetem, hogy
Megtisztatsz a birtokon!

ALFONZÓ Még ez ősszel!
S kasztil, portugál határ Urává
most kinevezlek, Hiszen birtokod
is ott van, Kormány rúdja kézhez
áll. Más ügyben még most
tanácsod Kérjük ketten, jó rokon!
DON DIEGO Gonzalo úr! Te
[ismerted fiam]

Tizennegyedik epizód

A kópé

GONZALO Ismertem és kedveltem őt
Sevilla Hektorát!
Hiszen szinte gyerek volt még
S együtt vívtunk lent csatát,
A mórok ellen!
S mikor egész kicsi volt,
Feleségem hívására
Ott lubickolt egy nyarat
Lányommal a Coria-tóba!
Két éve hallottam róla Meglepetten
ezt a hírt: szerzetes [lett]

ALFONZÓ Remete!
DON DIEGO (legyint)
Onnan is már megszökött! ALFONZÓ
És egy hölgyünkhöz [osont be]

Cellájából egyenest!

GONZALO Igen, igen ... az a bot-
rány... nem is hittem ... a neve...
hittem, ez másik Juan lesz, nem
pedig Tenorio.

ALFONZÓ Száműzés ítélete!
DON DIEGO Nápolyba ment!
ALFONZÓ S most jött onnan
[a követ . Valószínű, hogy már járt ott.
GONZALO Valószínű?
ALFONZÓ Azt hiszem ...
DON DIEGO Botrány ott is! A
[szépséges Izabell ...
GONZALO Vele is? ...mert itt
[erőszakról járt a hír.
DON DIEGO Ott — így mondják —
ravaszsgal és csellel szerezte meg.
GONZALO Szerencsétlen gyerek!
DON DIEGO Rég kinőtt
[a gyerekkorból!
GONZALO Mégis az!
DON DIEGO Ottavio — Izabella
[jegyese volt;
Szobájába — őt mimelve hatolt!
GONZALO S a nő? Hát nem
[ismerte?
DON DIEGO Ennyi a hír — őt
[mimelte.
GONZALO Micsoda kópé!
ALFONZÓ Mit szólsz az ügyhöz
[nagy jó uram?
GONZALO Az arabok szíjára fűzve,
Négy évig volt ott fogoly.
Ezt soha el nem felejttem!
Magam voltam: háromig.
Ha megérkezik ...
DON DIEGO Börtönbe vetjük — ott
[vár az ítéletig. Csak ha —
GONZALO Kegyet kérek!
Hadd jöhessen birtokomra!
DON DIEGO Uram!
ALFONZÓ Úgy legyen!
[A kormányzó birtokára!
Ez parancsom — s elég mára.

TIZENÖTÖDIK EPIZÓD

Itt a hideg idegen

DON JUAN (egyedül, nyitott szájjal
lélektik a parton, majd) Tisztaságot!
szellemek! Ó, a tenger ejtse meg,
Szellemem már úgy kiszikkadt, Most
a régi szent erő —
Ó! Ó!

Titkosan tudom:
ez a lány
nem asszonyom —
Mégis: újra azt hiszem: benne
[vezet szellemem
Tisztultabb és új utakra ...
TISBEA (hangja)
Hé te, hé!
Hát máris itthagysz?
DON JUAN Ide gyere, itt vagyok!
TISBEA Nélküled már idegennek
érzem mindenütt magam.
DON JUAN Ne bizz bennem! Feleségül
most akarlak,
s máris tudom : te nem az vagy,
akit sorsom kiszemelt.
TISBEA Minden ilyen
kettős,
Minden,
ami földi!

DON JUAN Te a hűgom voltál — [az
vagy, vagy lehetsz a
lányom is;
s .égis, látod : így kívánlak,
hogy a testem így remeg.
TISBEA Kínod kinom; csak az ágy
[válthatja meg.
DON JUAN Hiszem: feleségül [veszlek,
és a sorsom így töröm meg! [ezzel!
TISBEA Ne törődj most semmit
[ezzel!
Vár az ágyam.
De még ezt a két halat
Együk meg itt,
narancsokkal.
DON JUAN Minden nő majd
újra szül meg; teljesebben.
(Kiált)
Nem kell lovad!
TISBEA Kinek szóltál?
DON JUAN Van valami [szellem-
szolgám, magam alig
ismerem.
(Esznek)
ANFRIZÓ (a háttérben megjelenik)
Itt a hideg idegen.
CORIDÓN (jön vele)
Oly hűs, mint a szalamandra;
[merek és élettelen.
ANFRIZÓ Tisbea csak érte égl!
CORIDÓN Villan egyet — s már elég.
(Don Juanra és a szalamandrára
mondja!) Furcsa állat.
ANFRIZÓ Istenem!
Megőrülök!
Úgy gyötör a félelem!
Színváltózás: villám, mennydörgés,
sötét

TIZENHATODIK EPIZÓD Gabriel
Téllez

A két szolgál, két ló és a sziklafal

RIPIÓ Mért nem megyünk oda?
CATALINÓN Tán nem tudod? RIPIÓ
De még csak esznek! CATALINÓN
Akkor is: őt zavarod. Pofáink
emlékeztetnek.
(Catalinón itt álarcban van. A fekete
Arlecchinó-maszk)
RIPIÓ Mért szerezte két lovat?
CATALINÓN Ennyit szoktunk.
RIPIÓ Igen, hogyha azt hiszi,
hogy a nőt elszökteti.
CATALINÓN Mindig minden
[ugyanúgy megy. Egy ló
neki, egy a nőnek.
És aztán ki lovagol?
RIPIÓ Én és a gazdám. CATALINÓNa,
[látod és most is [így
lesz.

RIPIÓ De ezt a nőt elveszi!
S én mehetek gyalog! CATALINÓN
Én mindig is gyalog [mentem,
Nem tűnt eddig fel neked?
És hogy elvenné a nőt — hát ezt
[meg honnan veszed? RIPIÓ
Váltig mondja.
És egész más, mint a többi ...

Te meg szállsz a föld felett!
CATALINÓN Pszt!
Mind egész más.
Mindig mondja, hogy ez már
[a szerelem.
Győzni — futni. Menekülni..
Ezt a rendet szeretem.
RIPIÓ Valaki jön!

*Fiatalember bzLkkan elő a sziklán. —
Kémeleli a tengert. Megreccsen a nád,
ahogy lépnek a lovak. Lenéz erre*
FIATALEMBER Hé! itt ki van?
RIPIÓ Két ló csak, jó uram!
FIATALEMBER S melyik beszél?
RIPIÓ Csak fű a szél, s a dallamot
Nádon veri ki,
Fütyüli;
Azt hallgatod!
FIATALEMBER Nem láttatok hajót
[erre?]
RIPIÓ Láttunk, de az összetört.
FIATALEMBER És Don Juan?
[Ottveszett.
CATALINÓN Nem tudjuk, kiről
[beszél. RIPIÓ Hogyan
tudnánk?
Nem járt az itt!
— A rendőrfőnöknek kézcsoport!]
FIATALEMBER Nevem: Gabriel
[Téllez!
RIPIÓ Ripió.
CATALINÓN Neve — bárkinek
[lehet!
GABRIEL Figyeljétek, jó emberek!
Én nem rendőr vagyok!
Az én uram Don Gonzalo de Ulloa.
[Ő küldött Don Juanhoz.
A királytól kegyet nyert számára. S
megbízott, hogy hívjam
[birtokára.
RIPIÓ Don Gonzalo nagy úr!
CATALINÓN S merre van birtoka?
GABRIEL Calatrava főura!
És lent a portugál határon
Van birtoka. Ott vendégelne
[titeket
Akár máától — s egész nyáron!
CATALINÓN Hát nem Don Juant
[keresed?
GABRIEL De őt!
CATALINÓN Mondtam már: nem
[ismerem! GABRIEL De
én Ripiót igen;
S tudom: ő Don Juant szolgálja —
Emlékszem rá még a régi
Hős időkben
Persze én csak kisfiú
Voltam akkor.
RIPIÓ Az lehet.
Mindenki volt kisfiú,
aki később nem lány
S asszony.
Mindenki volt kisfiú.
Igen, igen,
ez lehet.
GABRIEL Hol találom?
RIPIÓ Egész nyáron?
GABRIEL Mi?
RIPIÓ Egész nyárra adsz helyet
Don Gonzalo birtokán.
GABRIEL Vagy tovább!
Ő adja, mert ő a gazda.
Egész nyáron —
vagy tovább.
RIPIÓ Megmondom majd jó
[uramnak,
s te most őket ne zavart].
GABRIEL Él tehát még?
RIPIÓ Él tehát . . .
GABRIEL Megvárom itt!
RIPIÓ Nem szeretném.
GABRIEL Aztán — mért nem
[várhatom?
RIPIÓ Megfojtánánk — kellemetlen.
GABRIEL Szívesen váltanám hozzá
[magam
— ez most az én ügyem —,
erszényem s házam előtte mindig
[nyitva van,
Tudd ezt, tudd, Ripió!

RIPIÓ Hogyan?
GABRIEL Szívesen elszegődnék [akár
szolgájaként — RIPIÓ Akár?!
Az már kettő van neki. CATALINÓN
(mormogva)
Inkább csak egy.
RIPIÓ Kettő vagy egy
egyremegy —
hanem három:
mindig mondja: hol a párom?
GABRIEL Vagy akárhogy is! mindaz,
amit hallottam erről az emberről,
amit hallottam róla eddig, az föl-
tüzel.
RIPIÓ Már téged is?
GABRIEL S úgy érzem, az
[nyugtalanít — hogy ő tud valamit,
amit én hiába keresek!
CATALINÓN Hiába a papok!
GABRIEL Pontosan így! — a papok
nem oda csak *onnan* elvezetnek.
RIPIÓ Khrm! khrm! már hova ... is
[gondolod?
GABRIEL Hülye!
RIPIÓ Uram, kicsit közvetlen vagy!
GAERIEL Megbocsáss.
Szóval, fiúk : aki engem
Don Juanhoz beszerez,
vagy szolgának
tanítványnak —
Annak a jutalma ez!
(*Meglődít az oldalán egy nagy
pénzeszaesköt*)
Én itt lakom most : Tarragono fő-
terén, a fűszerházán.
RIPIÓ Itt már őt meg nem találod.
Gabriel Sevillai rimem ez:
Don Antoniό Téllez
Jobbra jöttök bikák útján!
Itt a dominikánusok
S itt a házuk.
Apám neve! (El)
RIPIÓ Hé!
GABRIEL (*távrolól*)
Mi az?
RIPIÓ Azt hittem, hogy
előleget adsz!
CATALINÓN Ingyen bízunk
a szavadban?
*Aranypénzek repülnek be, szállnak és
szétszóródnak — Ripió és Catalinón
négykézláb mohón utánuk másznak*
RIPIÓ Te, várj! máris
kapsz egy kis
tanítást.
*Gabriel lassan vissza — Ripió Don Juan
hangján. Don Juant utánozva*
Amíg mohóan kívánsz.
Még nem mesteri ez.
Amint visszalépett
Benned a vágy
magadra hagy
s itt állsz
s szívedben
hűvös
ámde jó szándékú
és figyelmes úr
Ez az ami vonz!
Nek rokona te,
*testvér s barát,
mintha férfi se* Ez
itt az út!
És aztán!

De el ne borítson soha
se a mámor se kéj,
hagyd nőni csak:
tenger hullámai

merítsd meg arcod is!
De — jó úszó! —
finoman lélegezz
és minden ritmusában

már kint legyen
fejed!

CATALINÓN (*CATALINÓN*)
Kezdetben ne válogass!

Kezdetben.

A rád tapadó
női kegy
más nők szívét
az nyitja meg!

Ne válogass! Te
légy kegyes!

Senkit vissza ne utasíts!
Feltétele: mit látsz *mind* [megragadd.
A kezdet ez.
Csak kezdete.

*Téllez megragadva kifutnak. Don Juan
jön. Catalinón vissza — nagy
ugrásokkal úszik át*

TIZENHETEDIK EPIZÓD

Még ma éjjel!

DON JUAN Még ma éjjel!
CATALINÓN Tanítasz, hogy mit
[kell tennem?

Számíthatsz rám!
DON JUAN Sevillába!
TATALINÓN Készen állunk!
DON JUAN Nem kell lovad!
CATALINÓN Ahogyan parancsolod.
DON JUAN Elmehetsz most. (*Ő megy
el*)
CATALINÓN Ő megy el.

TIZENNYOLCADIK EPIZÓD

A kettős szív

CATALINÓN Így adott ki két.
[parancsot: „Még ma éjjel
— Sevillába!”
— azaz: szüdni kell, mint eddig, és: a
másik:
„Nem kell lovad!”

Ez már az én emberem!
Kettős-szívű — szeretem!
RIPIÓ (most bukkán elő)
Hiszen így van minden ember,
hogyha egyszer jobbra vágják,
de mégis még
testben él!
Nem igaz — szellemtestvér?
CATALINÓN Jössz és mindig
[megzavarsz..

*Elmennek: Catalinón elől — repül,
hosszú szökkenésekkel*

TIZENKILENCEDIK EPIZÓD

Jöjj kunyhómba, itt hideg van!

DON JUAN *(belép)*
Hazudsz, színlelsz, nem hiszem.
TISBEA Nem szeretsz, csak
DON JUAN Csak az félt, aki nem
TISBEA ^{[féltékeny vagy?} Úgy hát vádolod magad.
DON JUAN Ments meg magamtól,
kértelek!
Ne engedj el!
TISBEA Akarom, de félek is.
DON JUAN Az előbb még jobban
TISBEA ^[égtél.] Mert az ágy volt távolabb.
DON JUAN Félsz!? s mitől? azt
TISBEA ^[hiszed ...] Megbűntet a szerelem most,
amért eddig ellenálltam;

és a lelkem is megbűntet,
hogyan állok ellened.
DON JUAN Hiszen máris
benned élek;
figyeld csak meg
jól magad!
TISBEA Igaz!
De te soha nem vehetsz el!
DON JUAN Miért?
TISBEA Józanul ezt jól tudom.
DON JUAN Józan ész!
TISBEA Az emberben
legnemesebb
mégis ez!
DON JUAN De ha *túl* sok van belőle?
TISBEA És a túlzó szenvedély?
DON JUAN Szép hajad .. .

Férjed vagyok.
TISBEA Erzem, férjemül fogadlak.
DON JUAN El is veszek.
TISBEA Hiszed istent!
DON JUAN Mindent, mint te, úgy
TISBEA ^[hiszek. TISBEA] Meghalsz egyszer!
DON JUAN S addig: élek!
TISBEA És elégsz a bódulatban.
Jöjj kunyhómba — itt hideg van.

Nem futnak ki! — eltűnnek a szőnpad közepén, most fekete vászonnal borított Tisbea-kunyhóban. Eztán halászok lépnek föl a szőnpadra — a nézőtér felől, s tüzüket ott feltakarják (a középtől egy kissé balra) --nem hozzák!

HUSZADIK EPIZÓD

A halászok tüze és éneke

HALÁSZOK Frisset dobj rá, hadd
Döfködd is meg — lángot adjon
Kék, kék, kék!
Kék láng csap ki fa odvából
Piros parázs
Sárga fából
Kék, kék, kék! Kék a
könnyű láng
De mikor már magasan csap —
Piros-sárga lánggal nyaljad
Kék, kék, kék!

HUSZONEGYEDIK EPIZÓD A

tánc Most a táncot!

*Fordulj egyet,
Kettőt járj,
Míg a tapsra!
Meg ne állj!*

Fordulj jobbra!
Most ki — bal!

Haj jajaja
Jajajaj!

Sarkam földbe
Beverem!
Megúntam az
Életem!

Nyiss ki földet
Nyiss alattam
Én az égből
Leszakadtam!

Férges alma
Hujjujuij!
Árak oldalán
Gurulj!

Vesd el magad
Meg ne állj!
Rengjen hasadon
A háj!

Egy-egy-egy!
Most potyog a meggy!
Kötény — rajta!
Tarts alatta!

Ó mely sudár
mely magas fa
Úgyis kárba
Megy!

Egy-egy-egy!

IMÁSODIK RÉSZ

Donna Anna

HUSZONEGYEDIK EPIZÓD

A tánc

A tánc ismétlése — folytatása

HUSZONKETTEDIK EPIZÓD

Jön Tisbea

ANFRIZÓ Jön Tisbea!
HALÁSZOK *(gúnyosan énekelnek)*
Halászik most a lányka Im hálót
már vetett; És mit fogott
hálójába? Szívet! Hm . . .
Szíveket! (Ismétlik)

TISBEA *(kintről)*

Tűz!

Tűz!

ANFRIZÓ Jaj, de félek!
TISBEA *(belép, fogvacogva)*
Segítsetek!
-- mert elégek!
Ó, isten! istenem!
Anfrizó a földre görnyed

HUSZONHARMADIK EPIZÓD

Számold a halottakat!

HALÁSZOK Talán az. ajtód
[beszakadt? Nem várt
vendég
Került beljebb?

Számold a halottakat!
DON JUAN *(kardot forgatva ugrik be)*
Majd én mindjárt számolom!
Utat nyissatok
Utat!
TISBEA Jaj, ne menj el!

A halászok felugráltnak, Don Juan ellenében — egyet suhint és gurulnak a fejek

DON JUAN Engedjete! *(Eltűnik)*

HUSZONNEGYEDIK EPIZÓD

Vizet! gyertek mind legények!

TISBEA Jaj, itthagytott!
Ég a házam — nem halljátok! A szalmám tüzet fogott!

Anfrizó és a megmaradt halászok Don Juan után futnak — Anfrizó tántorog

Ne menjetek!
Jaj, elégtem . . .
Vizet! gyertek, homokot!
Vizet ! gyertek mind legények!

Irgalmazz, szerelem!

Jaaj!

Elégek!

HANGOK (kivülről)

Tényleg ég a kunyhaja.

Húzd le!

Viszi a szél! *TISBEA*

Igen! a szél!

Kuszán ég most hajzata

Rátört a szél!

Felborzolta! Ú !

a szél!

HANG (kivülről)

Két lovon szökött a gaz!

TISBEA Kedves kancám vitte el . . .

A halászok visszajönnek

Két kancámon szöktek ők meg,
Mi apámról rám maradt.

Tűz! Tűz!

Vizet!

LÁNYOK *(gúnyolódva énekelnek,*

Tisbeát körbetáncolva)

Felhő voltál

vizből jöttél

előntöttél

engemet.. ! *TISBEA Tűz! Tűz!*

Vizet!

ANFRIZÓ Szegény gyerekek!

TISBEA Ágyamba bűjt ...

Övé lettem ... *(Kimegy)*

,HUSZONÖTÖDIK EPIZÓD

Igy jár, aki nagyon büszke!

ANFRIZÓ Isten, isten, istenem! Nem őt

kell bántani

Szenvedj csak, s hallgass szívem.

Nem őt kell most bántani.

Csak a lovag volt az aljas ...

Isten, isten, istenem!

Adj erőt, hogy őt szeressem.

Erre adj erőt nekem!

TISBEA *(kintről)*

Tűz, tűz!

Vizet!

*Tirso de Molina—Berczeli A. Károly töredék.

*A halásznak Tisbea után futnak —
Anfrizó és Coridón kivételével*
CORIDÓN Így jár, aki nagyon [büszke
Aki félszeg és kevély!

Aki hideg tud maradni,
Akit nem bánt szenvedély!
Egyszerre rohanja meg
Nem-ember démon sereg,
Most szeret: és elveszett!
ANFRIZÓ Ott ... a szikla ...
CORIDÓN Hopplá! még majd
[beléugrik!

Állj meg! Hé-ha!
TISBEA (kintről)
Tűz, tűz!
Vízet!
Gyertek mind legények!
Irgalmazz, szerelem!
Jaaj!
Elégek!

HUSZONHATODIK EPIZÓD

A bál

Bál a kormányzó kastélyában

GONZALO No, nézz körül:
Tündéri nép ...
DON JUAN Emlékszem! S
mi szép vidék!
GONZALO Gyerünk tovább!
.Ne hidd, hogy itt
El kell temetned
Vágyaid!
Annál gonoszabb
Nem lehet
Mint vágy, kit ember
Eltemet!
Démónná változik a vágy És
lélekben mérgez tovább.
DON JUAN Meglepsz, uram!
GONZALO 'Hiszem, hogy füled
[nyitva van,
És nem csak hallgatsz,
Meg is értsz,
Amíg e bálon átkisérsz.
Mért küldött hozzám a király?
DON JUAN Ezt nem tudom.
GONZALO Hadd mondom én el,
jó: rokon.
Én kértelek;
én kértem őt,
ne húzza rád a szemfedőt.
Mi várhatott?
DON JUAN Börtön, halál...
Hogyha a király rám talál.
GONZALO Hisz magad futottál oda!
DON JUAN Igen; hittem, hogy
[Sevilla
majd befogad, dajkál megint;
bár tudtam: hoz majd kinra kint.
S kíváncsi voltam : a király
mit tehet, hogyha rám talál?
De halljuk hát a tervedet:
Ide mért hívtál engemet?
Nem félsz tőlem?
No mondd!
Nem félted házadat?

GONZALO féltem, s nem félek;
sorsodat
töltöd be csak,
légy itt vagy ott.
De amit az Úr meghagyott,
s kovács-műre kezünkhöz ad
hadd formáljuk mi a vasat.

Ide én ezért hívtalak.
Ismerték anyád e falak.
Itt töltött el őt nyarat,
S épp mielőtt te születél.
Gyerek volt még.

S a korai halál sejtelme
már fölötte száll.

Te róla mit se tudsz,
figyelj!
Itt álltunk épp : ez az a hely!
Az a narancsfa akkor is
virágban állt.
Másodsor is. Így az az év
böven hozta meg szüretét.
„Éne meghalok” — mondta anyád,
„Szeresse, kérem, a fiát.” Fiat szül,
tudta,
hegyes hasát
úgy fogta, mint egy kisbabát.
„Hogyan? fiam?” — kérdeztem én.
Hiszen nem volt soha enyém.

„Igen, csakis az ön fia,
Don Gonzalo de Ulloa!”
— így Ő.

„Az ön vágya vágyam elérte,
és ezt, a fiút kettős vágy cserélte.”

Ó, boldogság, ha test is lesz
[a vágyból!
S a bűn is ez : a lélek tüze lángol!
DON JUAN Nagyról! egy percre!
[megbocsát?
De most nem értem a szavát!
GONZALO Megértesz majd.
Csak várj nyugodtan.
Látod-e azt a nőt, ki ottan
zöld ruhában táncol épp?
DON JUAN Látom; és ez, épp elég!
GONZALO Válaszd ki őt!
DON JUAN Már választottam.
GONZ'ALO Őt? — vagy csak
[magányt?

DON JUAN (meglepetten)
Magányt!
S talán majd egyszer ...
GONZALO (bólogat)
Akit asszonyul vehetsz el ...
Fiam ! Nincs igazad!
Ne „mérésékeld magad”!

A durván visszafogta vágy
Démonokba száll tovább!
Csak légy ravasz!
Vágyad vezesd
Keröld a kárt!
Hisz pontosan tudod te ezt!

S ahol majd semmit se látsz
Ott vágyad tanít, s vezet
Tovább!
Rombolásra el ne engedd, De
ne ismerj vak fegyelmet. Ha
azt mondod: vállalom — Ott
bocsásd csak szabadon,

De addig még sok idő,
S addig áldott az a nő
Aki téged befogad,
Tudván : futó kalandokat
Keres csak szorongó szíved
Látod, ez az: tudjátok mindig.
Mindketten, mi, s mire indít.
Ez tiszta, szabad nász marad
S nem emel örület falat — Ez
enyhít gondon, kinokon, S
magányba nem zár, jó rokon.
Míg a mutatott szenvedély
Roncsol, szakít, ahol csak ér.

DON JUAN De hogyha egyszer azt
[hiszem ...
GONZALO Nem hiheted. Bármi jelet
De mindig ad a sors neked,
Miből tudod:

ez még nem az!
Es akkor jobb, ha elszaladsz.

*Egy táncoló nővel összekapcsolja Doni
Juan kezét és kimegy a zöldruhással*

HUSZONHETEDIK EPIZÓD

Donna Anna

*Némajáték. — A hölgyek s urak mind
álarcban táncolnak. Itt-ott egy-egy
kitekint — majd visszaülleszti az
álarcot. — Don Juan is arcához il-
leszti a nyeles, lornyonszerű, szemet,
arca mögül. Van, aki elhúzódik, van,
cát. Meg-megáll itt is, ott is párokat
válogató menüettszerű táncban:
nyújtja a kezét — nem érintik egy-
mást soha a vonakodva vagy odaadó-
an kinyújtott kezek! —, ki-kinéz ál-
arca mögül. Van, aki elhúzódik, van,
aki közelebb búvik; egyik válasz se
az igazi; nem történik itt semmi; csak
megmeredt testek — arcok — fe-
szültség — elugrás. És most: piros
bársonyruhás táncosa van: ez az!
Donna Anna.*

DONNA ANNA (leveszi az álarcot)
Köszöntünk, rokon !
GONZALO (elhalad mellettük)
A lányom!
DONNA ANNA Donna Anna én
vagyok
DON JUAN (motyog)
Meváltottál — emlékezem ...
Fürödtünk ott a tóba', lenn —
Hogy is, hogy is ...
DONNA ANNA A Coria-tó!
DON JUAN Igen!
*Folytatódik a bál. Don Juan Donna
Annával — majd a zöldruhás nővel
táncol. Vele táncol ki végül is — a
zöldruhással*

HUSZONNYOLCADIK EPIZÓD

A rabbi

*Vége a bálnak. Don Gonzalo de L'loa
— vagy a színész, ki játssza Don
Gonzalo de Ulloát? — előtünk öltözik
és változik át rabbivá.*

DON JUAN Donna Anna?
Nem!

Örülök, ha megpihenhetek!
Gondolom : végre nincsenek —
Nem tépnek szét szellemek.

De ilyenkor már félek: tudom,
[hogy jön a következő.

Kigyók tekerőznek álomban
[a derekam alatt

rám ront az oroszlán
az örvény — kavargás — ragad
elvesztem magam.

Miért, atyám?

Ó, mesterem!

Miért?

RABBI A test —

DON JUAN A test, s a szerelem —

Tévütra mindig ez vezet!

Boldog, aki élhet: érzéseiben.

Nincsenek érzéseim!
Van testem, szellemem,
de lelkem nincs nekem,
Nincsenek érzéseim.

Tévelygek, ködbe buktam,
 nekem nincsenek érzéseim;
 és mégis: kinra kín —
 égek, fázok, szenvedek
 s nincsenek:
 érzéseim.
 Mi ez?
 A test —
 RABBI Istentől elszakadt korokban
 mikor nincs látás
 s
 elvadul a nép
 ez az
 egyedüli
 DON JUAN A rabszolgák öröme ez!
 RABBI Ez az
 mi megmarad
 ez az utolsó *tapasztalat*
 ebben még ki-ki megtapasztalhatja
 teljesebb életét,
 hogy ő is isteni
 rész istenből
 hogy ő is istené; —
 DON JUAN S ebben tagadja meg!
 RABBI S kiben-kiben e keresés
 [milyen mértéke van ... --
 DON JUAN A tapasztalat!
 RABBI A letapintás ...

HUSZONKILENCEDIK EPIZÓD

Hol van Isten?

DON JUAN Mondd meg nekem:
 hol van isten?
 RABBI (*előremutat*)
 Itt!
 DON JUAN Bennem?
 RABBI Itt!
 DON JUAN Benned?
 RABBI Köztünk!
 Ott ahol
 Kettőnk vágya összeér!
 Ha magadra figyelsz
 elveszted magad.
 De ragadd meg, szeresd
 világodat,
 s benned is kigyullad majd a fény.
 DON JUAN Ott hiszem,
 hol láthatom!
 — ha nem is testi két szememmel.
 RABBI Féltekeny vagy?
 DON JUAN Voltam, sokszor.
 Első szerelmem ez pusztította el.
 RABBI Isten hiányát hát már
 [ismered —
 mert aki félt —
 DON JUAN Az nem szeret!
 RABBI Tudod, mit mond az irás?
 „Átkozott, aki emberben bízik!”
 DON JUAN Mit jelent?
 RABBI Ha emberre függeszted
 [szemed, s benne
 istened keresed:
 átkozott vagy!
 Aki félt, az nem szeret!
 Csak isten lehet csak tied.

HARMINCADIK EPIZÓD

Mi hát a bűn?

DON JUAN Mi hát a bűn?
 Mester!
 RABBI Nos: minden bűnnek vége
 [ez... DON JUAN
 (kiált)
 Mi hát a bűn?
 RABBI Nincs árnyék, amely
 elfedez —

DON JUAN (kiált) *Mi hát a bűn?*
 RABBI Ha nem szeretsz,
 ha úgy heversz el,
 úgy ölelsz — a
 bűn csak ez. És
nem amit törvény
 nevez!
 DON JUAN Mi hát a bűn?
 Paráznság?
 RABBI Az ölelésből,
 miben nincsen szeretet,
 mit nem vezérel ismeret — hogy
 [átérezd a másik lényét,
 belső életét —
 min nem villan át a fény;
 s az elvetett magokból is
 születnek
 gyermekek;
 Na' ama gyermekei — mi őket így
 [nevezzük; mindaz ki
 asszonnyal
 lihegő vágyban
 s szeretetlenül
 hever,
 a nő helyett, kit maga alá gyűrt
 Na' amával vegyül el.
 S ki álmában testetlent ölel, az is.
 Az ily nászból
 fejetlen
 démonok születnek;
 téged minden utadon követnek —
 félreránt, figyelj! —
 az örületbe visznek.

DON JUAN Féltreömlött magból
 is lények születnek?
 RABBI Igen! Még abból is!
 s a nők hevületéből, ha semmire
 [fut, ha nincs ott, kit szeret —
 igen! fejtelnek.
 DON JUAN Úgy a legjobb,
 ha nem tudják a
 nevem.

HARMINCEGYEDIK EPIZÓD

Hogy él Ó itt?

Villám csattan, mint a tengeri jele-
netben: utána teljes sötét. — Lassan
világosodik; Ripió hever, mellette áll
Gabriel Téllez
 GABRIEL Hogy él ő itt?
 RIPIÓ Köszönjük, tűrhetően.
 GABRIEL Hozzáférni most nem
 [lehet?
 RIPIÓ Érd be velem.
 GABRIEL Donna Anna?
 RIPIÓ (*Donna Annát utánozva*)
 Köszönjük, rokon. Egészségünk
 jól szolgál.
 Végső fokon ...
 GABRIEL Hogy élnek? mit
 [beszélnek?
 RIPIÓ Erről tán őket kérd meg!
 GABRIEU Mondják: más nővel él!
 RIPIÓ Mondják: sokat henyél!
 GABRIEL Mondják: barátság fűzi
 [őket össze.
 De mondják: Donna Anna Don
 [Juan megkötözte.
 S most fogva tartja.
 De szüzi e bűvölet.
 Miközben mással él Juan.
 Mindez hogyan lehet?
 Mondd!
 Hogy lehet?
 RIPIÓ Hopp!
 GABRIEL Tessék?
 RIPIÓ Kapd el a legyet!
 GABRIEL *Hol itt a légy?*
 RIPIÓ Fejed felett!

Gabriel két kézzel felfelé nyúl és feje
főle néz; övéről erszényét Ripió
leakasztja

GABRIEL *Hol itt a légy?*
 RIPIÓ (*feldobja és elkapja az er-*
szényt)
 Mit kérsz ezért?
 GABRIEL (*nevet*)
 Kis oktatást.
 Mint múltkor is.
 RIPIÓ (*fütttyent*)
 Lehet.

A *fütttyre Catalinón jen be*
 CATALINÓN (*nőt játszik*)
 Nem bírlak tovább!
 RIPIÓ (*Don Juan utánozza*)
 Rabszolgád leszek!
 CATALINÓN Elköltözöm még ma,
 apám birtokára.
 RIPIÓ Hadd legyen veled!
 Csak mint kuttyád!
 CATALINÓN Folyton gyötörsz csak,
 Fürkészsz, féltesz,
 Mert te félsz mindentől:
 Te *gyáva!*
 RIPIÓ Mellelted éljek — CATALINÓN
 Sötét vagy — félek --GABRIEL Mi
 ez?
 RIPIÓ Don Juan — ifjúkorában.
 GABRIEL Mi?

HARMINCKETTEDIK EPIZÓD

A csábítás módozatai

CATALINÓN (*kikiált*)
 A csábítás módozatai!
 RIPIÓ (*kikiált*)
 Sajnáltni magát! (*Összerándul,*
most is férfit játszik, de nem Don
Juant. Foga közül szüri a szót, ke-
ménykedik)
 Gyerekkoromba' én —
 CATALINÓN (most is *ő a nő*)
 Szegény!
 RIPIÓ (bólogat)
 Igen, igen — de semmi ez,
 [hiszen —
 CATALINÓN Szegény!
 RIPIÓ És akkor itt —
 CATALINÓN Sérvet kapott?
 RIPIÓ Dehogy!
 Magányos életem —
 CATALINÓN 0, istenem!
 RIPIÓ — *szobába zárt.*
Apám utálom.
 CATALINÓN S ki tartja el?
 RIPIÓ Nekem még az öreg tejel.
 Kín az is.
 Csak erre jó.
 CATALINÓN S anyád?
 RIPIÓ Semmit sem ért!
 CATALINÓN És még mi bánt?
 RIPIÓ A földgolyó.
 Gombóccá lett a torkomon.
 CATALINÓN Szegény rokon!
 RIPIÓ (*kikiált*)
 A rátörő férfit!
 (*Bizalmasan*)
erőszakos, mert
 elve ez:
 A *nem* a nőknél
 Igent jelez.
 A sajnálatos ikre ő.
 (Ismét *ő játssza a férfit*)
 Nos, jössz velem!
 CATALINÓN De nem, de nem!
 RIPIÓ (*bizalmasan*)
 A sajnálatos ikre ő!
 Gyáva, precióz, szenvedő.

Ki tiltja meg?
Apád? Anyád?
CATALINÓN Nincs kedvem, ne
RIPIÓ És mért nincs kedved?
Indokold!
CSATALINÓN Mert nem kerek ma
RIPIÓ Mert nem kerek? Ez női érv!
CATALINÓN Hát ne legyek nő
Mért nem fiúknak udvarolsz?
RIPIÓ Ki mondta, hogy udvarolnék?
Mert egyszer-kétszer hívlak?
Jó ég!
Csak nőkkel ne kezdj az ember!
CATALINÓN Helyes! — Ott jön
RIPIÓ (átváltozik, kikiált)
A megértő
Agybabeszélgetős.
(Catalinónhoz)
No, persze, persze, az meg ezi!
A fájdalom veszélyt jelez.
De jöttem én —
CATALINÓN És akkor ím ezt [mondta
ő — Mit gondolsz ebből,
törtető?
RIPIÓ Részben talán, de mégsem
Ahogy te mondd, úgy van! —
CATALINÓN És akkor én,
és akkor ő —
RIPIÓ Világos!
És amikor én —
Ez, és ez a nő volt itt és itt enyém —
Mondtam, mondta — de én csak
CATALINÓN Bújjunk be! — nyitva
RIPIÓ Valóban? bújjunk? gondolod?
Mert nem ez itt a fő dolog!
Nem, nem, ez soha nem lehet!
CATALINÓN Nem is! Veled
Beszélgetni jó igazán.
Csak ezt az ágy könnyítheti.
RIPIÓ Talán.
(Kikiált)
Vigasztaló — ágyba síró!
GABRIEL Soha ne gúnyold
RIPIÓ Nem is, uram!
Csak a keveredést csúfolom —
GABRIEL Mert nem az ölelés
Tényleg nem a test.
És mégis : vigasztaló minden
És a piros szín, amit az arcodra
És csak emberen örülhetsz, csak
Ne csúfolj semmi vigasztalást! A
vigasztalót ne csúfold, rokon!
Catalinón eltűnt.
RIPIÓ Látod, elkergetted,
Most kivel adjam elő
ezt a jelenetet?
Arról van itt szó ugyanis —
De mit magyarázom neked.
(Kezdi)
Es akkor mit akart? mér' mondta
Ne sírj, ne sírj — gyere, töröld
Szörnyű! És azt mondta, hogy
Hm, na igen, persze — látod:
[az emberek]

Igen, ide — jaj! jaj! — pihenj
[kicsit —
Velem — Nem is tudom végül:
[mi az a szerelem?
(Kikiált)
Ettől már csak egy lépés addig,
aki a második helyell is beéri!
Az igazi szerelem mellett.
CIABRIEL Fáradt udvarok — fáradt
korok; ragyognak pusztulásuk elő-
estéjén; nem kell csábítani — a nők
csábítanak; csak *mind* el kell
fogadni., hogy el ne apadjon.
De véged, ha magad áthatod.
CATALINÓN (megjelenik)
Es: semmi, nem igaz, hanem: az
[álom megragadása.
GABRIEL Mi?
RIPIÓ Ez mind igaz;
de e fok még nem mesteri —
inas, segéd csupán;
a démonraj se kedveli
mit szül minden paráznság
(s újabb ágyba ránt tovább).
GABRIEL Hanem? Mi ez?
CATALINÓN (játssza Doⁿ Juan)
Hogy mégis
és mégsem!
hogy elszakíthassam
s összenövesszem
ott hova
kell
GABRIEL Mit beszél ez?
RIPIÓ Jól figyelj!
CATALINÓN Tudattalanba látok be ott
igyekszem megfogni
legigazibb rabszolgám
én sohase tűröm el
tűrném
GABRIEL Szavát se értem!
RIPIÓ Hogy elsápad!
GABRIEL Belezöldül!
CATALINÓN A világon hamarosan
RIPIÓ És akkor az ilyen embereket
tudod, hogy bennem több nő van,
[mint a férfiakban? —
ezek sikereire —
RIPIÓ Mert azt mondja: minden
[férfiben van egy kevés női is,
de benne több.
GABRIEL Es mit mondott előbb?
RIPIÓ Az álmokat látja,
ez vezet;
más ember
rejtett
vágyait.
Erről beszélt.
Azt fogja meg.
A másik arról mit se tud — nem
felejt mind.
CATALINÓN (visszaváltzott Catali-
nónná)
Urunk ezt látja meg.
Es így: a nő csábítja el.
GABRIEL Mint mindig is!
RIPIÓ Érted? figyelj!
nincs dolga más, csak
magára kell e nőt ébreszteni.
GABRIEL S hogyan?
CATALINÓN A mi urunk trükkje ez.
RIPIÓ ami mélyen van
abból szó
abból épít
ami nincs
megvalósítja a másik ember —
[a nő!

képzeltő vágyait amit
az magának maga se
vallana be
Ezért: víz mélyét kotró öndarab
minden csábító címere
ki nem kontár, inas, segéd,
de szakmájának mestere.
HARMINCHARMADIK EPIZÓD
De la Motta
A szolgák elfutottak, Gabriel utánuk
ballagott. Most De la Motta ögróf jön
be bátról: vele szemben jobb hátulról
Don Juan Catalinón kíséreté-ben;
Catalinónon álarc, a fekete.
DE LA MOTTA Hát te?
Erre?
CATALINÓN Csak átutazóban!
DON JUAN Az úr már nem is
[szólhat,
Ha a szolga ott van!
MOTTA Mi régen kereslek!
Már rólad le is mondtam!
Mondják: megnősültél,
Valahol Brozas- vagy
[Rodrigóban ...
Öt éve már!
CATALINÓN Öt éve — nos,
[valóban —
DON JUAN Grófom! Magadról
[mesélj!
MOTTA Mondják, szép kuzinom van!
DON JUAN Mifene!
MOTTA Azt sem kérdezed, ki az?
DON JUAN Dehogynem; csak kissé
[elbágyaszt Sevilla.
Ki az?
MOTTA Donna Anna!
S apja neve:
Don Gonzalo De Ulloa!
DON JUAN (bábrál a kardján)
Valóban?
MOTTA Beszéljünk másról.
DON JUAN Helyes!
Mi újság?
MOTTA Itt minden megváltozott! [—
Megváltozott annyi minden!* Sevilla
már nem a régi —
Kígyó — bőrét úgy cseréli.
Hírlik szerzetben is voltál?
CATALINÓN Remete volt, uram,
[remete!
DON JUAN Inez?
(Catalinónhoz)
Gazember!
MOTTA Visszament Vejelbe.
DON JUAN Vigan élhet — ha van
[kedve...* Sok most ott a
mör, zsidó.
MOTTA Nem mulatni ment.
Innen elűzték: évei.
DON JUAN Halni is: ott jobb neki.
Constanza?
MOTTA Látom: mindenben
[a vidéket pártolod!
Mégis onnan elfutottál!
Vagy, hogy kerülsz most ide?
DON JUAN Constanza?
MOTTA Hm! — ha lehet, ne nézd
[újra meg. DON JUAN Ó
még itt van?
MOTTA Ó igen.
DON JUAN Úgy, hát nem üres
[Sevilla! MOTTA
Nehány
hajszállal mégis üresebb,
mint kéne, hogy legyen.

Értitek! Az első szerelem!
Ily mély nyomot hagyott!
Hogyan? nem tudja senki sem. Ha
rejteznek is, csak kikélnék —
[földből a magok.

Igy hát ! így vannak a nők!
És még ennyi se kell!
DON JUAN Na jól van, most elég.
(Mottához)
Hová készülsz?

MOTTA Kuzinomhoz — nem is
[merem mondani.
DON JUAN Ki is ő? (Kardja körül
babrál)

HARMADIK RÉSZ

Köd

HARMINCNEGYEDIK EPIZÓD Hm ! a

kedves Anna ó

MOTTA (felugrik)

Nem!

DON JUAN (ó is felkel)
ó?!

MOTTA Igen: te is ismered.
DON JUAN Van egy tippem!
MOTTA Fázok tőle!

RIPIÓ (ugrál körülöttük)

Lesz még tőle meleged.

DON JUAN (elengedi kardját)

ÉS mi a terv?

MOTTA Hogy beugrom ablakán.

DON JUAN Nem fog menni.

Hm!

A kedves Anna ó.

MOTTA (kihúzza kardját, de nem
egészen)

Te mondtad ki !

DON JUAN Várjunk csak.

tán segíthetek!

MOTTA Jaj ! Hát még a régi vagy?

CATALINÜN (repülve érkezik, s le-
dobban)

Nagyon is!

DON JUAN Barátságunk nagyon régi.

RIPIÓ Van vagy fél évtizedes;

a gyerekkort ne számítsuk!

DON JUAN Azt is tudja: tisztelem.

RIPIÓ Most is azért szaladtál el.

DON JUAN (belerúg)

Ne ugass már!

(Mottához)

Jól figyelj.

Írok neki, hogy ma éjjel

Fontos ügyben felkeresném,

És szolgálammal küldöm el.

MOTTA Szóval levél?

DON JUAN Igen. Így ajtóit nyitva
[hagyja. S leküld
értem.

CATALINÜN Es az apja?

DON JUAN Erre ne figyelj.

MOTTA És az apja?

DON JUAN Az mindent lányára [hagy.

Bízunk benne.

MOTTA S bizhat is?

DON JUAN (ismét babrál a kardja

körül)

Maj megtudod.

Én óhózzá bejuttatlak.

Ott fel kell, hogy fedd magad.

Addig itt a köpenyem.

MOTTA Nincsen itthon most az [a^{pa}

DON JUAN Mi?

MOTTA A királlyal utazott!

HARMINCÖTÖDIK EPIZÓD

A levél

DON JUAN Annál jobban ...

Annál jobban . . .

Bizhatsz —

Bizzál meg magadban.

Toll! papír!

Ripió odaadja, s az ő hátán írja

Kedves Anna!

Ezt ígérted nekem egyszer:

Mikor kérlek — te fogadsz.

Ma este én felkereslek.

Titkon jövök.

Elfogadsz?

Tessék : vidd el!

Itt várjuk meg válaszát.

Catalinön, hatalmas ugrásokkal,
kezében a levéllel, elszelel

HARMINCHATODIK EPIZÓD

Álarcosok

Álarcos táncosok jönnek — húznak,
vonszolnak, ütnek, szurkálnak egy
rordére béklyózott bikát.

Don Juan elmetszi a bika köteleit — I
bika leszökken, az emberek szerte-
Futnak.

Don Juan harcban ledöfi a hatalmas,

Fekete fejű állatot.

Vív a rikoltozva visszaözönlő

álarcosokkal.

Ripió — s Motta — segít neki.

Négyen maradnak holtan a színen — a
bika.

A bikát természetesen egy színész
játssza, s kétféleképpen!

HARMICHETEDIK EPIZÓD

Vár, uram!

CATALINÜN (visszatér)

Vár, uram!

HARMINCNYOLCADIK EPIZÓD

Izabell Fekete előfüggöny

KIRÁLY* Mondják, zárdád

[diszeként

Itt él egy főrangú' hölgy.

FEJEDELEMNŐ Úgy van, uram!

KIRÁLY S hogy Nápolyból érkezett!

GONZALO Asszonyom! Élete most

[visszahívja,

hogya ő a nápolyi

hercegi nő,

Izabell!

FEJEDELEMNŐ (meghajol)

Mért nem ezt mondtad, uram!

Van neve — ha menni kell.

Ím küldöm őt.

De tudd, s tudod:

Csak ha maga úgy akarja

Hagyja el a klostromot.

GONZALO Tisztelünk, anyám!

Szavad parancsa szent!

FEJEDELEMNŐ Kinga nővér ! csak

[keresd. meg

testvérünket odabent.

z, a kasztíliai.

KIRÁLY Eltelt ime
négy-öt év
fejünkhöz emelni őt
erre, int a tisztesség.

Izabella megjelenik

hadd mondjam meg:

a fiam —

DON DIEGO Hölgyem! tudjuk, hogy
[mi tart itt, GONZALO
(közbeveg)

Ő volt ! Kiderült!

Ottávió — ezt tudod-e? —

mindeddig börtönben ült.

FEJEDELEMNŐ Nincs földi útja.

ha választotta e helyet.

Jött isten erőiből

s egykor oda visszatér.

DON DIEGO Külföldi hát ez

FEJEDELEMNŐ Nem csak őt őrzik
[a hölgy.
[e fal.

Őrzi őt és titkait.

Mert rászállt végül a gyanú.

De most már úton van ide.

Mert a tettes, hogy nem ő volt,

Don Pedro erre a tanú.

KIRÁLY És most válassz:

Figyelj, lányom —

férjedül most kit kívánsz?

É, n a tettest felkínálom —

IZABELLA (felkiált)

Don Juan!

KIRÁLY Őt. választod?

IZABELLA Nem! dehogyan!

KIRÁLY Ottávió lesz a férjed?

IZABELLA;A Persze, persze,

[hogya ő —

KIRÁLY Mert, ha így van, Anna

[lányát

hozzáadja kedves hívünk

Gonzalo de Ulloa!

IZABELLA Ottávió — Don Juan!

HARMINCKILENCEDIK EPIZÓD

Ki az?

Elc f ügcslövn fel, Izabella még egy
pillanatra álmélkodva látszik, s már
ott áll benne, hátul Donna Anna.
Izabella is eltűnik

ANNA Ki az?

MOTTA (hangja)

Én vagyok!

ANNA Mondd neved!

MOTTA (elakad)

Don Juan! ANNA Hazudsz!

Hazudsz — soványka gróf.

MOTTA De' ő küldött,

Asszonyom!

ANNA Asszony ugyan nem

[vagyok . . .

(Kinyitja az ablakot)

MOTTA (vigyorogva ugrik be)

Még lehetsz! ANNA Szentelen.

Mért nem jössz saját nevedben?

MOTTA Ilyen késő éji órán?

ANNA Családtag vagy — kis kuzin!

És hol maradt Don Juan?

MOTTA Nekem adta köpenyét

És tudod, ez mit jelent...?

ANNA Pofátlan vagy, annyi szent.

MOTTA És tudod, ez mit jelent?

RIPIÓ (kintről)

Uram!

MOTTA Mit óbégatsz?

(Befelé mondja ezt: nem fordul az
ablak felé!)

RIPIÓ Uram!

Motta az ablakhoz lép. Kivágódik az ajtó és beugrik Don Juan. Kezében a karc

NEGYVENEDIK EPIZÓD

Vigyázz!

DON JUAN (fojtottan) Elég a játékl! takarodj!
MOTTA Te tűnj el innét. (Kihúzza a kardját)
DON JUAN Nem! vigyázz!
CATALINÓN (Don Juan mögé ugrik, így jön be; tehát repülve érkezik)
Te vigyázz jól, megsebez hogyha nem minden erőddel ...
Eletben nem hagyható.
Vívna. Meghal De la Motta. Az ajtók és az ablakok becsukódnak. Csak Donna Anna és Don Juan
ANNA Mi ez?!
DON JUAN Épp hogy itt lent elhaladtam — mert aludni nem tudok — az ablakból zajt hallottam.
Mi lehet ez? felfutok ...
ANNA Es hova mentél? DON JUAN Épp a fürdőbe [tartottam ...]
ANNA Hát nem ide jöttél? (Felmutatja a levelet) DON JUAN Nem, nem, nem. ANNA Hm!?

NEGYVENEGYEDIK EPIZÓD

Mért hazudsz?

ANNA És e köpeny? Nemde a te köpenyed?
DON JUAN Igen.
ANNA Mért adtad neki?
DON JUAN Adtam? Loptal!
ANNA Mért hazudsz?
DON JUAN Igen, mindedig [hazudtam —]
ANNA Te írtad e levelet?
DON JUAN Igen.
ANNA Neki adtál?
DON JUAN Neki — nem!
ANNA Neki adtál.
DON JUAN Igen.
ANNA Ide jönni nem akartál.
DON JUAN Mégis jöttem.
ANNA Szabadulni —
DON JUAN — mégse bírok.

Ne hagyj magad! (Magának mondja)
El akartalak venni feleségül.
ANNA Ezért hát elfutottál.
DON JUAN Ezért előbb futottam [el --]
mindit utána szoktam, de —

NEGYVENKETTEDIK EPIZÓD

Köd

ANNA Mi előtt — és mi után? Mint a sevilnai nők! Fátyol rejti arcukat.
És köd ül most Sevillán.
DON JUAN Én azt látom, ami lehet.
Bennem — gomolygó képzelet — Megképzik mi vágyad se még ...
S ami felől Nincsen szavad.
Álmaidból élek
S mit rejtesz magad elől is De benned van
Én abból építem Magam.
Úgy teszek, mintha tudnád, amit alig sejtész.
Abba kapaszkodom, s ami benned mélyen bújkál a felszínre hozom.
S ez elsodor.
Te enyém lesz — s én nem [tudok veled mit kezdeni]
A varázsló menekül: üldözik [szellemei]
O, kishúgom!
ANNA Hagyd!
Értelek.
A nási órát mindig a nő választja meg.
A férfi hiszi csak.
S az én óráim ez itt.
Köd fedi be, érzem, Sevilla csillagait.

NEGYIENHARNYADIK EPIZÓD

A két szolga

RIPIÓ Bent a tűz lobog!
CATALINÓN A szolga kint topog.
Átázott a cipóm.
RIPIÓ Most az egyszer aztán tényleg Gazdánk csillag-tűzzel éget.
CATALINÓN Tüze mindig jéghideg.
De csak őt fagyasztja meg.
A szomszédot lángra gyújtja!
RIPIÓ Gyönyörű nő!
CATALINÓN Kemény pulyka.
RIPIÓ És nemes!
CATALINÓN Csinossága: közepes.
RIPIÓ Nem kellene a lovak!
CATALINÓN (bólgat)
Az ostoba boldogabb.
RIPIÓ Hogy érted ezt?
CATALINÓN Gazdánk máma [rajtaveszt]
RIPIÓ Énszerintem máma száll
Oda, hol földi határ
Többé nem nyűgözheti.
Ezt a nőt: ezt szereti.
CATALINÓN Nem tudom, miről [beszél]
Ma elfogja őt a félsz!
Es aki fél: az már miénk!
RIPIÓ Ha engedik odafent.

NEGYVENNEGYEDIK EPIZÓD

Engedj ki innen!

Ismét Donna Anna szobája — előfűgöny fel —, Donna Anna és Don Juan később Gonzalo és a többiek

HANGOK (kintről) Ki járhat itt?

Ez ajtó kulcsra zárva
Van minden éjjel! és most [nyitva, tárva —]
Gyilkos szökött be itt!
A donnához! Fényt! Jaj! Vakit!
Vigyázz, a kardod! Mindent [szétszakít!]

GONZALO (be) Itt téged talállak?
Karddal kezdedben?
DON JUAN Jaj, ne közelíts!
Engedj ki innen!
GONZALO Azt nem.
DON JUAN De én megyek —
GONZALO Kérem fegyvered.
DON JUAN Lépj odébb — apám!
GONZALO Mindig, csak nem e nap [hajnalán —]

(Don Juan felé indul)
DON JUAN Ne közelíts!
GONZALO Kérem a kardot!
Vagy elveszem.
(Don Juan kardjára üt)

Don Juan kivédi a csapást, s felütve kardját megsebz a melléugrót — mellkasán

CATALINÓN (beugrik a szobába) Rendbe, most elég!
Utat, urak!
GONZALO Megöltél.
CATALINÓN Csak megbotlott beléd.
ANNA A férjem ő, apám!
GONZALO Hogyan?
RIPIÓ (bekukkant)
Hiszen már három felesége van!
DON JUAN Hazudsz!
GONZALO S most mért megy el?
ANNA Neki mindig menni kell —

Az embereket eddig Gonzalo tartotta vissza; most Don Juanra akarnak rohanni — de ő utat nyit

DON JUAN Nem hagylak el soha
Ó, Anna!
RIPIÓ (énekel)
Csal, most éppen el kell menni.
O. a sors mily mostoha!

NEGYVENÖTÖDIK EPIZÓD

A király előtt

HANG (kint)
Don Gonzalo halott!
KIRÁLY Hol? ki?
DON PEDRO (amennyire korától telik, futva jön)
Felség, a sevilnai,
KIRÁLY Don Juan!? Fia?
DON PEDRO Kit fiává fogadott —
KIRÁLY Hisz tőle megszökött! DON PEDRO De visszatért! — s két [embert ölt meg ott.]
DON DIEGO (ő is bejött)
A palotán.
KIRÁLY Miért?
DON PEDRO Éj jel szökött be, [Motta gróf nyomán ...]
KIRÁLY S az őgróf?
DON PEDRO Ó a másik, kit leszűrt [Don Juan!]
KIRÁLY S miért szökött be, hogy [került oda?]
DON DIEGO Donna Anna ...
KIRÁLY De hiszen rokona!

DON DIEGO Épp ezért!
Ó engedte be — de csak
mert Don Juan
ráadta köpenyét!
KIRÁLY Most már felét se értem.
DON PEDRO Kivallotta a gróf, hogy
szereti a lányt;
s ez indította erre Don Juant.
KIRÁLY Hát ő is szereti?
DON PEDRO Nem merete eddig. De
most, hogy apja jön, hát:
[karjaiba
fekszik.
KIRÁLY Fogjátok el! Tüstént fejét
[veszik. Barátját, s apját
ólte meg.
DON DIEGO (bólogat)
Fogadott apja, s leendő apósa
KIÁLTÓ Felség! Donna Anna!
[volt —
[Fogadd el,
arra kér.

NEGYVENHATODIK EPIZÓD

Jöjjön -- szegény

KIRÁLY Jöjjön — szegény.
ANNA Felség! Don Juan a férjem!
Apám megölte, s én
kegyelmét kérem!
KIRÁLY Miket beszélés?
ANNA A férjem ő.
Apám után legkedvesebb.
DON PEDRO Megtébolyult e nő.
ANNA Vigyázz a szádra! te rossz
[kuvasz, eb!
Annál semmint fecsegi
— remélem! —
életed kedvesebb.
DON DIEGO Férjed — de mily pap
[szerint?
ANNA Isten szerint, uram, ki nem
[pap --
Szentigaz.
Hogy egyszer háltam vele
Már ez is vigasz.
DON PEDRO Szajha!
ANNA Uram! két nap telik, s
[torkodra forr a szó.
DON DIEGO Rossz lotyó!
A véred, azt gyűjtotta fel!
ANNA Ha szél süvölt,
a tenger énekel.
KIRÁLY És apád?
Kit legjobban szeretsz?
ANNA Felség, nehéz lesz —
talán hagyjuk ezt!
DON PEDRO Mégis: mit remélsz?
Ez összevissza szó
Kegyelmet sír ki?
DON DIEGO Botránkozottat!
ANNA Felség! apám
előttem halt meg;
nem dőfte Don Juan
kardját szívébe.
Apám támadott.
C) védte a csapást.
S kardja, mit apám felcsapott,
megszúrta mellkasát.
SZOLGA Így volt. Ezt láttam ott.
KIRÁLY De Motta gróf halott!
ANNA Igaz.
Kegyelmet kérni ezért jöttem én.
KIRÁLY De hogy jutott szobádba
[a gróf
Ily éjnek éjjelén?
ANNA Hittem: Don Juan.
DON PEDRO Az ő testét hordta tán?
ANNA Csak köpenyét.
S előtte vettem levelét.

DON DIEGO Szóval: őt
[beeresztenéd? ANNA A
férjem ő!
DON PEDRO Felség! megbolondít!
A zárdába ezt a nőt.
ANNA Kis úr! Több tisztelet.
Donna Anna de Ulloa beszél,
S nem is veled!
KIRÁLY S hogy jutott hozzá köpeny,
levél?
Anna hallgat
DON PEDRO Ez az, amiről e hölgy
[nem beszél,
KIRÁLY Miért nem ment hozzád
[egyenest maga?
ANNA Mert kettős a lelke:
Nappal s éjszaka.
KIRÁLY Most birtokodra térj,
S ott várd parancsodat.
ANNA Szolgálatodra, felség!
Míg férjem távol marad.
(Félre)
Míg férjem
más parancsot nem ad,
mivel lelkem is
egyetért.

NEGYVENHETEDIK EPIZÓD

Na nézd! a meggyfaág!

PtiIPIÓ És Donna Anna
birtokára tért.
Ripió, Don Juan, Catalinón a bal sa-
rokban, elől. Most jobbra, hátul is
megvilágosodik; ott hosszú asztal,
házfalra tűzött zöld lombok alatt. — A
lomb: ajtó s ablak fölött. — Körül: a
lakodalmi nép
CATALINÓN Itt uram most esküvő
[van. Ezt gajdolja
sok paraszt.
DON JUAN Hallgassuk innen.
A LAKODALMI NÉP No, nézd,
[a meggyfaág!
Menyasszony fátyolát!
Fehér!
Fehér!
S a dongó sárga-fekete —
virágba bűvik
Jól bele!
Fehér!
Fehér!
S a szélén cseppnyi vér!
No nézd csak, nézd a meggyfaág
Fehér menyasszony fátyolát A
szélén cseppnyi vér!
Fehér!
Fehér!
Az ágon még a dér!
A megtapadt,
a hajnali,
de már a nap sárgán süti
harmattá, cseppre hevíti —
a dér!
Ó meggyfácskám
piros ága!
Törzse kedves szép sudára
Szökken ég felé!
Szökken ég felé!
(Az utolsó öt sort ismétlik!)

NEGYVENNYOLCADIK EPIZÓD

Vendég érkezett CATALINÓN
No, ebből elég!

RIPIÓ A kedvesek!
CATALINÓN Azt hiszem, ideje
[megjelenünk! DON JUAN
Ne még!
Újra az éneket!
A LAKODALMI NÉP Szökken ég [felé!
Szökken ég felé!
CATALINÓN De! — Hé!
GASENO (a menyasszony apja)
Ki az?
BATRICIÓ (a vőlegény)
Közénk jöhet,
akárki is!
RIPIÓ (félre)
No majd közétek hever,
S közétek áll!
CATALINÓN Vendég Érkezett!
RIPIÓ S az első jó falat
mindig
a vendéget illeti meg.
AMINTA (a menyasszony)
O, istenem!
CATALINÓN Szép hölgy; táncolj
[velem.
AMINTA Juuj! a kezed jéghideg!
Nem vagyok hölgy!
RIPIÓ Fogja meg,
(Nyújtja a maga kezét)
AMINTA Ez meg forró, mint

[a tűz!
EATRICIÓ S az ott? a harmadik?
CATALINÓN Jön — s még nem jön:
[vár kicsit.

NEGYVENKILENCEDIK EPIZÓD

Ó, uram!

BATRICIÓ Soha vendég küszöböd
át ne lépje
aki töpreng
hogy vajon ő itt belép-e?
AMINTA Ó, uram! távoztasd el a
[rontást e ház fölül. Házam
fölül.
Mi ez a rossz tűz?
Érzem: égek!
Én tiszta életet remélek!
Mi történt velem? istenem!
Ez itt a férjem . . .
— nem, nem, nem.
BATRICIÓ Aminta sír?!
GASENO Vendég úr, hát nem jössz
[beljebb?
CATALINÓN Helyet! helyet ottan
[feljebb!
1. VENDÉG Miért, ki
ő? CATALINÓN (félre) Már
jöhírű lóköttő. Olaszhon és
Spanyolország
Éber szemmel nézi sorsát.
(Fennen)
Nagyúr!
Tenorio!
2. VENDÉG Nem tudom, mért:
[undorító Ez a fickó, és
az is.
2. VENDÉG Nem tudom mért:
[indult, S most kihül a
malac is!
GASENO Beljebb, beljebb, jó
[gazember! Ó, bocsáss
meg, ó, uram!
Egy kis bor már benne van.
(Fejére mutat)
Úriember,
persze, persze . . .

DON JUAN Tengerre?
CATALINÓN Egész rendőrhád [keres]
DON JUAN Igaz.

De sűrű fátyol
minden asszony sóvárgása
sűrű fátyol
elfedez.

Ha te hideg maradsz — hogy van
[ez? — a nő már tűzben ég
és olthatatlan

amíg
csak
Isten nem segít.
CATALINÓN Ne emlegesd.
RIPIÓ (hangja)

Mert:
legelőször arra sújt le
aki *pártolja* a
gazságot.

AMINTA (hangja)
Elvesztem ! Hálókamrámban
ily késő éj jel
és
veled!

DON JUAN (hangja)
Az éjszaka miénk!
Most kell szeretned.
Nappal már én halott vagyok, S
már te is másképp gondolod!

Most kell
most kell
most szeretned!

AMINTA (hangja)

Ó!

DON JUAN (hangja)

Aminta!

RIPIÓ (fut a lovagló mellett, most
tűnik fel)

Igazságot kerestem —
nem csak kéjt veled!

DON JUAN Minden nő az igazságot
keresi érzedekben

igaz minden, mi teremt

ez zavarja úgy meg őket.

AMINTA (hangja)

Hiszen tudom! hiszen tudtam is, [de
ugyanakkor mást is
tudtam,

s azt a mást
most
elfeledtem.

DON JUAN Azt mondta, esküdjek
[meg.

CATALINÓN S nem tudod a régi
[esküt?

DON JUAN Ne mondd, ne mondd!
CATALINÓN (mondja)* nem kell a
végső irgalom

és : öljön meg egy
(félre) halott
(fenn) ember ...
(félre nyíltan)

övjön düh
ha élő
támad

DON JUAN Ne mondd! ne mondd!

RIPIÓ Hogy esküdtél?

DON JUAN Nem esküdtem.

A lovaglók elhagyják a futót — Ripió
egyedül

*Töredék Molina—Berczeliből.

ÖTVENNEGYEDIK EPIZÓD

Kit meg se látott addig senki

RIPIÓ (morfondírozik)

Az a nő, kit meg se látott
addig senki:
te zsákmányod!

Utána már
mindenki — ráveti magát.
(Játssza is, amit mond. A nőt, Don
Juan, a többieket)

Mert a vágy
mi eddig szunnyadt
általad immár megéledt.
S mindent elérünk
amire tényleg hajszol a
vágy.

Ez a te bünöd!

A nő vágya ugyanis,
ez az miről itt beszélék; Don
Juanban ez megéled, de aztán
hoppn marad, örvény, örvény,
forgó örvény — hív, szív új és új
halat.

Minden hal csak
csak egy falat.

Kurva lesz mind?
Mind szabad!

Hopp!

(Elüget)

ÖTVENÖTÖDIK EPIZÓD

Tisbea és Izabella

IZABELLA (bolyongva jön)

Hol vagyunk most?

TISBEA Lebrijához már közel.

IZABELLA Ide jön majd, Ide
várom,

Ide parancsolta őt

Királya,

Ki most már az én királyom

Hogy engem nőül vegyen!

TISBEA Vagy Donna Annát!

IZABELLA Hiszem, engem választ

[inkább!

Bár királyunk mind azt mondta,
hogy csak én választhatok!

A háttérben Catalinón bukkan fel

CATALINÓN Szegény asszony!

Azóta egy s más változott!

Jó e helyet elkerülnünk,
túl sokan begyűlnek itt!

Gyorsan a pénzt!

(Eltűnik)

TISBEA Boldog asszony!

IZABELLA Eddig voltam,
míg veled nem találkoztam.

TISBEA A kolostor — menedék.

Oda akárci befuthat.

IZABELLA Mért is hoztalak

[magammal?

Milyen kényszer indít erre?

Persze, persze, jól tudom:

mondják rólad:

neked ígért házasságot!

De a király is megmondta,

hogy csak én választhatok!

TISBEA Boldog asszony!

IZABELLA Már nem vagyok. —

mondják rólad:

neked ígért házasságot!

TISBEA Neked nem ígért —
boldogabb vagy egyszer.

Végül te kapod:
második öröm.

Biztos, hogy *ágyába* fekszel — s
otthagysz Ottáviót.

IZABELLA És milyen volt az a —
[mondd! Szót se
szólhatsz!

Kotródj innen!

Gyere vissza,

Mondd, mesélj!

TISBEA Mesélj, mesélj — az az éj —

IZABELLA Kuss! Ne mondd!

Mért nem tudok tőled szabadulni? Mi

tart közeledben,

Miért akarom,

hogy ott legyél,

mikor őt láthatom?

TISBEA Befűjt a szél

úgy laktam ott

a kis ház égett üszkein

tűcsök zenél

mint régen is

Befűjt a szél.

IZABELLA Mint a bika

úgy futott velem!

Kerengő ösztönöm —

TISBEA S most

hová ragad? a

fekete állat.

IZABELLA Mint az éjszaka.

TISBEA Hallgasd! tűcsök szava!

köveim közül kiszökken kígyó

mart meg

inni adtam

S ő belém mérget lövellt.

IZABELLA Bűnös! kotródj!

átkozott, te!

TISBEA Jólesik, hogy átkozol.

IZABELLA Jó volt, jó volt? —

mondd mesélj!

TISBEA Nem lesz már több olyan éj !

Csak a földön így hevertünk!

IZABELLA Jaj!

Érzem más volt,

irigyellek,

mesélj — tépj szét

szép a melled!

Jaj!

TISBEA Jaj a nőnek, aki hisz

[a férfiaknak!*

IZABELLA Ók hisznek maguknak!

TISBEA Igen, most épp ebbe

[hisznek

Holnapután már amabba

Játszik velük egy sötét árny

És a hitük csak a labda.

IZABELLA Szerintem épp

[merevebbek.

TISBEA Mindenben, amiben nem

[kell!

De az élet ügyeiben: másban

[hisznek este s reggel.

IZABELLA Ó, istenem!

TISBEA Jaj, ne higgy a férfiaknak!

A beszélgetés alatt mindvégig mennek

— vonszolódnak, majd sietnek --

Lebrija felé

ÖTVENHATODIK EPIZÓD

Tengerre szállt!

KIRÁLY Tengerre szállt!

Nápoly felé!

*Molina—B ercz eli-so r.

DON PEDRO De nem Nápolyba
KIRÁLY Hanem hova?
DON PEDRO Hét rendőrünk
[nyomába van]

ÖTVENHETEDIK EPIZÓD Öt év

RIPIÓ Öt év! Öt év telt újra el!

ÖTVENNYOLCADIK EPIZÓD

Németország

DON JUAN Hova hoztál?
CATALINÓN Német földre. DON
JUAN Kifáradtam. CATALINÓN
Nézz tükörbe. DON JUAN Csak a
halált látom

Hotelszobában beszélgetnek

CATALINÓN Jól látod; mert éppen
[ott van]

DON JUAN Kivirultál.
CATALINÓN Ez világom.
DON JUAN Vissza! Sevilleba

RIPIÓ Báméskodni a bikákon!
DON JUAN Fázom itten.

ÉS a nők is...
CATALINÓN Tán csünyábbak?
DON JUAN Nem csak ... tán a
[lábuk . . . oly nagy . . .]

RIPIÓ Szereltesd a hosszú lábát!
ÉS ha nagy a lábfeje!
Annak is, az orosz lányoknak!
Cipőbe se fért bele!
DON JUAN Mint a medve!
Ó egész más!
Nem a földön járt vele.

Csak mint kedves kecses állat
— ki telente mélyen alszik —
s álmában tán rád találhat ...

CATALINÓN Ne ábrándozz!

Alig kaptál rá cipőt.

RIPIÓ Dobd ki végre!
Meddig tűröd, fincoltasson —
Ketten vissza Spanyolföldre!
Van ott elég kedves asszony.

ÖTVENKILENCEDIK EPIZÓD

Miben hisz Catalinón?

DON JUAN Mondd csak, miben is
[hiszel te]
CATALINÓN Miben higgyek?
DON JUAN Kit a sátán nem

[hatott á]
érzi mind, hogy tovább élhet.
S a halállal nincsen vége.
CATALINÓN Lehet.

De ki tudhat róla?
DON JUAN Ha csak önmagadba
[nézel ... -]
CATALINÓN Félelmemet látom ott
DON JUAN S hogy tanít a félelem?
CATALINÓN Hogy? hazudni jobb
[nekem]

Ha már semmit sem tudok.

Hazudok

és

elfutok.

DON JUAN Hová futnál?

RIPIÓ Kéjbe, vérbe!

CATALINÓN Ízetlen és mocskos
[fajzat]

Téged, csak a kedv igazgat.
DON JUAN Hát tégedet mi vezérel?
CATALINÓN Tiszta ésszel érem

[én el —]
RIPIÓ Hogy a kardod tele vérrel!
CATALINÓN Csak védem magam.
Szabadságért küzdök én,
s aki ellene van —
RIPIÓ Rabtartó vagy, semmi más.
Szabadságod is csalás;
arra kell: te légy szabad
mindenki más — rab marad.

DON JUAN Hiszel-e a démonokban?
RIPIÓ Nézz szemébe: éppen ott van!
CATALINÓN És benned mely tűz

[ficáncol?]
RIPIÓ Bennem szellem tüze lángol!
DON JUAN Mondd: mi az hogy:
[kárhozat?]

CATALINÓN Rossz kedved van?

Rossz fogad?
Borbélyhoz tüstént elfutok,
az kihúzza;
s világod: megváltozott.

DON JUAN Menjünk haza!

Kopogtatnak

HATVANADIK EPIZÓD Mi a szó?

CATALINÓN Jaj, ki az?
RIPIÓ Biztos: ember!

CATALINÓN Vagy tán rendőr! DON
JUAN Rajta, nyiss ajtót neki!

*Catalinón az ajtót kinyitja úgy, hogy ő
maga a képzeletbeli ajtószárny mögé
kerül. — Belép Gabriel Tellez*

RIPIÓ Ó, a kedves Gabriel!
DON JUAN Van szerencsém.
GABRIEL *(meghajol) Gabriel Tellez*
[vagyok.]

DON JUAN Spanyol végre. Hozta
[isten.]

CATALINÓN *(Pipióhoz) Azt*
[kérdézd meg, mit akar.]

RIPIÓ *(színtén meghajol) Mit akar'?*

CATALINÓN Ó a rendőr?

RIPIÓ Ön a rendőr'?

GABRIEL Rendőr! — az még nem
[vagyok. CATALINÓN Hát
mi tetszik?]

RIPIÓ Hát mi tetszik?

GABRIEL Uram! fogad j
[szolgálatodba]

DON JUAN Szolgából már épp elég
[van.]

CATALINÓN Pénzből pedig túl
[kevés.]

RIPIÓ Pénzből pedig túl kevés.

DON JUAN Mihez értesz?

GABRIEL Építettem kastélyt,
[kertet —]

és szolgáltam Ulloát —
Apródjaként.

RIPIÓ Szerencsétlen.

DON JUAN Nem! nagyon is

jól beszél!
Ezek szerint : ismersz engem?
GABRIEL *(meghajol)*

Régről ismerlek, uram!

DON JUAN S mit szeretnél?

GABRIEL Itt maradni közeledben,

vagy ahogy parancsolod.

DON JUAN Van-e pénzed?

GABRIEL Egy kevéske.

DON JUAN Hazamegyünk spanyol

[földre, erre adj

előleget.]

GABRIEL Szívesen.

DON JUAN Sevilleig velünk
[jöhetsz.]

GABRIEL Boldogan.

DON JUAN Aztán: kertet építesz.

Figyelj!

Így tervezd meg nekem :

körül legyen

franciakert;

de a közepébe, kedvesem

tervezz nekem,

szórn szét könnyű kézzel

— pazarolj! —

egy igazi angol parkot

igen!

Mivel pedig

évszázados fákat

ültetni nem lehet,

előbb

ezt keresse meg ---

kultúrával aztán majd

[körülleplezzük; ilyen
legyen ez a hely!]

(Kifut)

GABRIEL Ó, ha egyszer

ott lehetnék

míg beszélnek.

Hogy szól?

Mit mond?

Mit beszél.

Ó, ha egyszer.

— hogy a nőekkel

mit beszél!

RIPIÓ *(utánozza Don Juant)*

„Szívem a cserét imádja!”*

-- imád minden változást.

GABRIEL Szeretném látni! hallani!

CATALINÓN Azt nem lehet. RIPIÓ S

minek?

Mert nézd csak

Nézd csak

Mi a szó?

GABRIEL A szó?

RIPIÓ Elszédülök, elájulok

A szó, a szó

Unott dolog.

Hiábavaló.

Légy néma hát!

Gabriel némán tátog

Tátogj tovább!

Kinéz az ablakon

S így ami most jön, hallgathatod.

No nem! Dehogy!

A nők? ne!nem!

De, valami hasonlót!

CATALINÓN *(ő is kitekint)*

Hitelezőnk jön!

RIPIÓ :Most figyelj!

HATVANEGYEDIK EPIZÓD

Montágh úr

CATALINÓN *(hosszú léptekkel kifut,
majd mint Montágh úr beront)*

Don Juan Teno,riót keresem; ne is

mondják, hogy nincs itthon, mert —

R:PIPIÓ Már hogyne volna!

CATALINÓN *(meglepetten) Úgy, hát*

itthon?

RIPIÓ Persze, persze... *(Sarka körül*

megfordul, a fehér ruhás Don

Juanná változik, s most karcsú. Et_

től kezdve a jelenetben Ripió Don

Juan, s Catalinón továbbra is Mon-

*RZolina—Berezeli-sor.

tágh urat játssza. Gabriel néma szolga) Motágh úr! ó istenem! (mosolyogva jön: Montágh úr felé karját tárja Ici) Örülök, hogy tegnap nem sértődött meg! ó, hogy hiába járt itt! ostoba, otromba cseléd! Ön előtt letagad! Magam mentem volna délután, de most még jobban örülök, hogy Ön idejött! De miért nem hozta a családját? — fussatok Montágh úr családjáért - CATALINÓN (felkiált) Nagyságos uram!
RIPIÓ Igen, igen! — Szaladjatok — a legnagyobb fogatom —
CATALINÓN (nyög) Nincsenek itt-hon!
RIPIÓ Ó! — Letagadtak! Azt mondták, hogy nem vagyok itthon! Igaz, hogy senkit se fogadtam, de tudniok kellett volna: ön kivétel! S mindenkor az!
CATALINÓN Uram! —
RIPIÓ Széket Montágh úrnak!
CATALINÓN Köszönöm, de most én nem . . . csak —
RIPIÓ Le kell ülnie - nem viheti el az álmomat — ebben az országban én valójában senkit sem is-merek és szeretek, csakis önt! Csakis —
CATALINÓN (sikolt) Jaj, amikor —
RIPIÓ Hát persze! Pontosan! Önre vagyok utalva, mindenekben, az ön jóindulatára! Olyan ritkán beszélgethetünk —
CATALINÓN De most —
RIPIÓ Most persze igen! Ide, ide, ide üljön le, mellém —
CATALINÓN Most nem az — !
RIPIÓ Mi?! Puffot hoztok!? Barmok! — Bocsásson meg! — Karos-széket Montágh úrnak!
CATALINÓN Tréfálni méltóztatott, pedig én most ... nagyságos úr ...
RIPIÓ Nem tűröm, hogy ne adják meg — hogy az én házamban ne adják meg önnek azt a tiszteletet, amivel én magam —
CATALINÓN (sikolt) Nagyságos úr! Én most —
RIPIÓ Tessék! Foglaljon helyet! (Gabrielhez) Hozd az asztalt!
CATALINÓN Nagyságos úr! Fölösleges! Az én szavam most csak annyi, hogy . . . —
RIPIÓ Ide üljön! kérem! CATALINÓN Nem, nem, köszönöm! Uram, én —
RIPIÓ Meg sem hallgatom, míg csak le nem ül!
CATALINÓN Ha kívánja! (Leül)
RIPIÓ Kitűnő! arcbőrének színe, feszessége; ez a tartás, hogy villan ez a szem ! Kitűnő ! Örülök, hogy láthatom, a barátaim közé számíthatom önt! — És már eddig is (Catalinón hiába próbál megszólalni) — mi mindent köszönhetek önnek! De óvatosságra intem! magammal szemben is ! óvatosságra!
CATALINÓN Uram! én most azért jöttem, hogy —
RIPIÓ Nézem és elmerengek: mi az, ami így fiatalít?
CATALINÓN Szeretném, ha ön ...
RIPIÓ (közel hajol)
És hogy van ó?
Kinek minden köszönhető?
CATALINÓN Hm, hm. Jól.
RIPIÓ Oly kecses, bájos asszony.
De miért szomorú?

CATALINÓN Szomorú? uram! RIPIÓ Tegnap ablakomból láttam őt:
Ha a férfi túl vidám: nézd meg [a nő!]
CATALINÓN Nem értem.
RIPIÓ Tőlük szívünk el minden erőt. Ők táplálnak minket. CATALINÓN (zavartan) Igen, lehet. RIPIÓ No, de beszéljünk másról! CATALINÓN Uram, én ...
RIPIÓ Beszéljünk Belisszáról! emlékszem rá még ily korából — s tegnap látom — ugye ő jött ott anyja karján?
CATALINÓN Igen, ó.
RIPIÓ Szépséges, büszke nő!
Öröm egy apának.
Es később: könnyű bánat.
CATALINÓN Bánat?
(Félre. Nem bírja tovább az együttműködést)
Ripió elkapott, rosszul nevelt, hülye kölyök!
RIPIÓ Szeretjük lányainkat.
De jön egy idegen, s ő veszi el.
Viseljük hidegen.
CATALINÓN (visszazökken a szerep-be) Igen, igen ... Uraságod.
RIPIÓ Nem; lányom sose volt még, De még lehet,
Óraláncán mit hord?
Miféle képeket?
CATALINÓN Szüleim képei — (mormogva) ez itt a családom.
RIPIÓ Mily szép arcú anya — s apja — látom, látom. CATALINÓN (Montágh úr összeszedi magát)
Hát bocsánat, uram, hogy én most . . . erre . . . itt . . .
RIPIÓ De nem felejthetjük el még a kis Nikit!
Hogy dobolt a fickó!
S hogy öklözött a gaz!
Egy ilyen fiú! uram!
ez mindig is vigasz!
CATALINÓN Ign, igen ... igaz... de...
RIPIÓ Semmi de! barátom!
irigylem magát — ház, kert itt [mind sajátom,
de nincs benne család. CATALINÓN Nagyságos úr! Én ... RIPIÓ S a kertben a kutya.
Még mindig belekap a vendég bokáiba?
CATALINÓN Bele.
RIPIÓ Hát igen; a család,
A kutya védi a házat,
A ház védi magát.
CATALINÓN Végig kell mondanom!
RIPIÓ Tessék!
CATALINÓN Ön! uram!
RIPIÓ (nyújtja a kezét) Barátaim közé számíthatom?
CATALINÓN Barát vagy nem [barát ... (Kényszeredetten kezét fog)
Uram ! szolgáltam önt!
Pénzzel, csekély erőmmel —
RIPIÓ S most belém lelket önt!
CATALINÓN Hogyan?
RIPIÓ Fiúk, terítsetek!
Ugye, itt tarthatom.
Van még egy kevés tiszta. magyar borom.
CATALINÓN Ó, igen! de nem!
Igen!
Én nem maradhatok ...

RIPIÓ Nem?!

Ó!
Akkor fáklyát, fiúk!
S öt fegyveres kísérel,
Mert veszélyes az út,
Kedves barátunk, a jó Montágh [urat!
Ha nem is marad itt — remélem, [kezet ad?
CATALINÓN (feláll) Uram! még [nem mondtam el ...
RIPIÓ Nem? hát mondja most -- ó, hogy már válni kell!
CATALINÓN Uram, ön ... én ...
RIPIÓ Én szolg . — én adósa [vagyok
S ha mindenét megadom,
Akkor is: maradok.
CATALINÓN Igen, igen, de hogy...
RIPIÓ Ne törődjön vele!
Barátságunknak ez bizony csak [felszíne.
Sajnálom, már hogy indul.
O, mikor láthatom?
Igen, igen, no jó,
már itt a fogatom.
(Kimegy)''

HATVANKETTEDIK EPIZÓD

Sonkát enni!

Teljes sötét. Majd: villámok messziről. A szin: mint a lovaglás-kép-ben. Fúj a szél. Esik. A rabbi sétálva jön. Nyomában kullog Don Juan

RABBI Ne engem kövess! — kövesd saját hited!
DON JUAN Egyházam követ!
RABBI Ferenc, az assisi ó befogad.
Tőle kérd tanácsodat. DON JUAN S ó mit ajánl? RABBI Hogy szemlesütve járj, ha asszony közelít; így lehetsz [szerzetes —
de ha lovag vagy: éld az életed.
DON JUAN Hogyan?
Jobbról bal felé sétálnak; a rabbi megáll, Don Juan mindig mögötte. A lovaglás iránya: balról jobb-ra volt. Időnként: mennydörög
RABBI Kolduljatok, bőjtöljetekek — így inti hiveit.
De ha kastély előtt visz el utatok, s odabent jól mulatnak a gazdag [lovagok,

tudjátok, s emlékezzetek: nálatok mind tökéletesebb — mert a kevély képmutatás még nem rágta szívükbe magát -- DON JUAN (felkiált)
Tehát?!

RABBI Kisebb bűn sonkát enni mint sonkát gondolni — ezt mondja mestered.
Jó, ha a sonkát nem gondolod és nem eszed.
De ha úgy fon be sorsod, hogy kivetni még nem tudja [szellemed: akkor jól teszed,
ha nem csak gondolod.
Eszed!
Mert a kívánság betölti [szellemünket.

A jelenet első része: átirat Molière Don Juanjából.

A gondolat nemz — és a vágy
Környeznek minket démon- [fogan.
[fellegek —
a lélek kinjában ezt szüli meg.
És ez a képmutatás!
Ítéletünk — mert sonkát nem
[eszünk!
Holott mi nem azok vagyunk,
[akik nem esznek —
mert sonkát gondolunk!
És ez mélyebben köt
minden sonkába le,
mintha a hasunk
sonkával vón tele.

Légy önmagad!
Légy, aki vagy —
ezért. tisztább sok „erkölcstelen”,
igazabb.

De mindebből ne hidd, hogy
[féktelen követned kéne
vágyaid!

DON JUAN (nyöszörög)
Mi hát az erkölcs?

RABBI Képzelet.
Mint hálót a jövőben
[megmerítheted, s kifogod
onnan

igaz sorsodat.
E munka
önkényt nem enged,
de szabadságot ad.

DON JUAN S a nők?

A nőkkel hogy van ez?
RABBI .A nő nyitott — benne él
[istenben

— és az anyagban él.

DON JUAN S a férfí?

RABBI Az egyedülvalóság kósza
[szelleme. Utban a
teremtett világtól
[a teremtő nagy erők fele.

De útja veszélyekkel van tele. DON
JUAN És ki segít?

Isten őrizzen a rendes, a józan,
a kiszámító nőktől —

De mi lesz?

Tényleg a pokol?
RABBI Vágyad éget még a
halál után —

és foggal tépnek
démonaid.
De szellemed tovább emel —
és új létre szakít.

DON JUAN Új földi létre?

RABBI Éltünk már mind
sokszor
egyszer
— s még sokszor fogunk.

HATVATVHARMADIK EPIZÓD

Mit számít egy földi élet?

DON JUAN Mit számít egy földi [élet?
RABBI Minden erődöt

ez egyetlen földi lét
itt s most kívánja meg.
Így lesz teljes.

Ezért ébren ne tudj róla,
hogy lehet még életed.

DON JUAN Új életemre várok
Mélyben elédbé szállok

Ó isten!

Hatalmas úr!

RABBI Örömmel most mondd ki
[tölt el
mindmegannyi nő közül?

DON JUAN Kedves emlékem,
[ha kettő:

Portugál nő —
S egy magyar.

Mind a kettő
kurtizán volt.

RABBI S a zsidó lány Sevilleből?
DON JUAN Persze: három!

De ez:
több is ennél.

(Legyint)

Megsebez.

RABBI Uram, beszélj !

DON JUAN Legelső kedves
[szerelmem emléke ez!

RABBI (kiált)

Vöröslök a láthatár már!

S Donna Anna — Tisbea?

A mennydörgések zaja távolodik.
Pirkad

DON JUAN (hebeg)

Mért is nem jutott eszembe?

Hatalmas csattanás. A szín elsötéte-
dik

HATVANEGYEDIK EPIZÓD

Újra itt van !

Donna nAna a középtől kissé jobbra
áll, Ripió balról hanyatt-homlok be-
esik

RIPIÓ Újra itt van!

Újra itt!

DONNA ANNA Kiről beszélsz?

RIPIÓ Tudod, hogy élt?

DONNA ANNA Majd téled [megtudom
Hisz ezért loholsz.

RIPIÓ Itt a lista!

A hanglejtés sokszor: recitativó;
énekszerű

DONNA ANNA Miféle lista?

RIPIÓ Pontos számban: hol

mennyi nő!

DONNA ANNA Te szegény!

S neked csak lista jut?

RIPIÓ Akarod hallani?

DONNA. ANNA Nem!

Azaz:

mért ily hevesen?

Nyilván : igen!

De ügyesen fogtál meg, fickó!

Nem, nem akarom!

Érzem : lehúz.

Es mégis : hallgatom!

HATVANÖTÖDIK EPIZÓD

A lista

RIPIÓ hatszáznegyven

Itália földjén.*

Plusz egy!

S ez Izabella!

DONNA ANNA Legalább neveket ne
[mondj!

Bár tudnám valamennyit —

Bár én is ott lettem volna! Te

démon!

Felébresztettél!

Felkeltetted bennem a féltést!

*Molina—Berczeli-sor.

Lorenzo Da Ponte Don Juanjából való sor.

Harsányi Zsolt fordítása,

Ó isten! Nem féltékeny soha, aki
szeret.

Aki félt — már gyűlöl — és :
[szabadulni szeretne!

Te démon vagy!
Zöld a szemed! Jól,
jól, jól tudom!

Na mondd csak tovább!

RIPIÓ (mormog)

Hatszáznegyvenegy — Itália

— neveket hagyjuk —

Svájc, Ausztria, Németország:

Kettőszáznyolcvan.

Itt a szolgálok

voltak mindig

jobbak.

DONNA ANNA És okosabbak.

RIPIÓ No igen.

Francia: száznégyszáz!

Itt nagyon értik — mondják — a
szerelmet!

Urunk ezt sose szerette.

Lengyel ötven,

közte volt tán

négyszáz tatar.

DONNA ANNA És Spanyolország?

Ripió visszateker a több méter hosz-
szú listán

RIPIÓ Hm.

itt ezer.

Vagyis : ezeregy — Tisbeával!

(Félre)

S a nők száma 1001 lett —

És az ezerkettedik?

Donna Anna éppen

itt!

DONNA ANNA Iát visszajött ő?

RIPIÓ Visszahullt,

mint felrügött kő!

(Félre)

2s az ezerkettedik?

Donna Anna —

éppen itt!

DONNA ANNA És mi a titka?

RIPIÓ Hogy csak semmi szégyen!

Semmi szemérem! És ... --

DONNA ANNA És?

RIPIÓ És semmi izlés! --

vagy hogy is hívják. Ez

nagyon fontos! Legyen a

nő

koszos vagy rongyos,

legyen jéghideg,

legyen merev;

szeretned kell

ha ő szeret!

Szeretned kell!

Ha ő szeret!

Nem válogathatsz!

Ne keress örömet!

Szeretned kell,

ha ő szeret.

S aztán

futhatsz! Kísér a

vágy

— ezt megérzi. minden új nő

— s futhatsz tovább!

HATVANHATODIK EPIZÓD

A pénz

DONNA ANNA Most pénzért jöttél?
 RIPIÓ Úgy van!
 Pénzért!
 DONNA ANNA Itt a pénz!
 (Odadobja)
 Sötét után, mikor a nézőtér már ki-
 világosodik, Ripió még ott áll, hóna
 alatt a lista, kezében a pénz
 RIPIÓ (dúdol)
 És az ezerkettedik
 Donna Anna
 éppen itt!
 Hirtelen a pénzeszacskót elejti, a né-
 zőtér felé fordul, és a listateker-
 cset, miközben a végét fogja, a nézőtér fölé
 dobja, majd az egészset elengedi. A
 lista a nézők közé esik
 Nézzétek meg
 gyerekek,
 nincs-e rajta a
 feleségeitek!
 Hm?
 Nincs?
 De a lányotok?
 Az biztos rajta van!
 Már akinek lánya van.
 Tisztelet a kivételnek!
 A tiéd biztos nincs rajta — és
 [a tied se ott!
 (Balra, hátul kifut — félkörbe futva
 előbb a színpadot)

NEGVEDIK RÉSZ

A szobor

HATVANHETEDIK EPIZÓD

Hol szereztél szállást mára?

DON JUAN Hol szereztél
 szállást mára?*

CATALINÓN Ne félj semmit!
 Biztos helyen!

Recitatív szövegek!
 DON JUAN Gyerünk!
 CATALINÓN Már itt vagyunk!
 DON JUAN Itt?
 CATALINÓN Itt.
 DON JUAN A temetőben?
 CATALINÓN Még kissé beljebb.
 DON JUAN Sirba kívánsz?
 CATALINÓN Beljebb, beljebb!
 DON JUAN Sirba tennél?
 Mint a nők
 kik
 megszerettek!
 S kívánták volna
 haljak meg inkább.

Mert rabságnak nézik a halált, ahol
 már örökké fogva maradok — nekik.
 CATALINÓN Sirba viszlek!
 DON JUAN Ezt tudom úgyis.
 Itt például: ritmusváltás
 CATALINÓN Látom, még a tréfát
 érted!
 DON JUAN Félnem kéne
 inkább téged?

* ° Molina — B erczeli-sor.

CATALINÓN Mindent nem lehet.
 Te máshoz értesz.
 DON JUAN Mihez, ha szabad
 [kérdeszem? CATALINÓN
 Hát a kardhoz.
 DON JUAN Szeretnék aludni!
 CATALINÓN Mire jó az a sok
 [alvás —
 DON JUAN Hol a házam ma éjre,
 [te szolgál!
 CATALINÓN Ó, uram, itt van!
 DON JUAN Ez?
 CATALINÓN Úgy van! -- és itt
 [minden helyiség!
 DON JUAN De hisz ez kriptá!
 CATALINÓN De hisz ez kriptá! —
 Itt nem keres senki.
 DON JUAN Ez — És kinek a sírja
 CATALINÓN Don Gonzalo
 de Uilola!

Az ő sírja ez.
 DON JUAN Akit megöltem.
 CATALINÓN Zavar talán.
 DON JUAN Ó semmi, semmi!
 Szellemem apja!
 CATALINÓN Ó, hát van szellemed?
 Azt hittem, az ember: csak test és
 lélek!
 Csak nem vagy eretnek? DON JUAN
 Csak nem lettél [teológus?
 CATALINÓN Mindig is voltam.
 DON JUAN No persze, persze!
 Szellemem apja!
 CATALINÓN „Akit megöltem!” DON
 JUAN (visszakézből felpofozza) Fogd
 be a szájad!
 CATALINÓN A zápfogam!
 Kiverted!
 DON JUAN Majd nő helyette másik!
 [— mint farka a gyiknak.

Hisz mindig újra növeszted!
 CATALINÓN Hogy-mi? DON JUAN
 Te vámpír! CATALINÓN Szép nagy
 sírja van!
 És ott —
 DON JUAN Mondtam: hallgass!

HATVANNYOLCADIK EPIZÓD

A szobor

CATALINÓN És ott áll a szobra!
 DON JUAN Hát menjünk beljebb.
 Enni mit hoztál?
 CATALINÓN Kevéske sajtot.
 És nén.i bort.
 DON JUAN Jöhetne már ez a fickó
 [a pénzzel!
 CATALINÓN Mi van ide írva?
 DON JUAN Mi?
 CATALINÓN Már alig látom
 Ne takarja el nagyságod
 [az örökmécses.
 Á-á!
 Idehozom, közelebb.
 DON JUAN Ne mozgass itt
 semmit!
 CATALINÓN „Itt várok én!”
 A SZOBOR (halkan) S az úr szavát
 [várom!
 CATALINÓN (vizsgálgatja cc talap-
 zatot: a szobor szavát nem hallja
 meg)
 Ennyi van itten?
 DON JUAN (ő hallott valamit)
 Mi?
 Vajon mire várhat?
 CATALINÓN Talán valami . . . arra!

DON JUAN Megparancsoltam, hogy
 [fogd be a szádat!
 CATALINÓN De furcsa szobor!

A szél eddig is fúj: most, újra, meg
 újra felerősödik

DON JUAN Mért volna furcsa?
 CATALINÓN A fején a haj ...
 Hogy felmered!
 DON JUAN Miket beszélsz?
 CATALINÓN Mintha szél fújta
 [volna meg ... —
 HANGOK A szél, a szél —
 CATALINÓN Nem is tudom. DON
 JUAN Kőből van kifaragva.
 CATALINÓN S a szakálla is? DON
 JUAN Mit beszélsz? CATALINÓN
 Mintha élne, megrezeg.

HATVANKILENCEDIK EPIZÓD Don

Juan a szobrot vacsorára hívja

DON JUAN Ó nagyúr! kit én
 [megöltem!
 Meghívom ma vacsorára!
 De nem itt e tisztas körben!
 Szállásomon várom el — nézz
 utána,
 mást szerezzünk
 ily vendéghez jobban illőt,
 völgyre nézőt,
 fényeset;
 hiszem hegyre
 könnyebb
 feljön . . .
 Hogyha vannak szellemek.
 CATALINÓN Persze...
 DON JUAN ... tudom: nincsenek.

Ó uram!
 Iia párbajoznánk
 Hiszen én sértettelek

Nem figyel rám!

HETVENEDIK EPIZÓD ?

Ripió fut be
 CATALINÓN Itt a pénz —
 RIPIÓ Íme: hoztam!
 DON JUAN Dobd le ottan!
 És ide.
 Mondd csak: vannak szellemek?
 RIPIÓ Hitetlennek nincsenek. DON
 JUAN Hát e szobor arcán mit
 látsz?
 RIPIÓ Semmit, semmit.
 A SZOBOR Mi ez a láрма?
 DON JUAN (Ripióhoz) Te
 szólsz?
 RIPIÓ Persze, persze.
 A SZOBOR Itt nem hazudhatsz.
 És ne zajongj.
 Holtak nyugalmát felvered.
 Vágyad álunk zavarja meg.
 RIPIÓ En mondtam, mondtam.
 DON JUAN Nem mondtál te semmit.
 CATALINÓN Valaki szólott itt,
 kint az utcán?!
 Vagy hasbeszélő
 ez talán?
 RIPIÓ (olvass)
 „Itt állok ... itt állok.. .
 [itt várok én.”
 DON JUAN És mire vársz?

A SZOBOR Ítéletem — és sorsomat.
Az idő alattunk halad.
Nem az időben várok én.
Idő és test már nem enyém.
CATALINÓN Egy szót se értek —
(Ripióhoz)
Te beszélpsz?
RIPIÓ Egy kissé félek.
Most menjünk innen!
DON JUAN Vacsorára ma este
[szívesen látom — ezt mondd neki

HETVENEGYEDIK EPIZÓD

Ripió nem mer szólani

RIPIÓ Én nem merem!
DON JUAN Tőled szólalt meg, [neked
beszél terád tán hallgat.
RIPIÓ Nem! menjünk,
hagyjatok!
DON JUAN Ostoba! mellé temesse
[lek? tedd amit mondtam
RIPIÓ Nem,, nem, nem — nem, d
— nem merem!
Ó nagyságos úr! Ma
este itten — DON JUAN
De nem itt!
RIPIÓ Nem itt .. .
Ó irgalom,
nagyságos úr —
Mozdult az arca!
• méltóságos
úr,
kinek kőbe vésett szobra .. — ó!
DON JUAN Beszélj!
RIPIÓ Száraz a torkom.

Fúj itt a szél?
Mintha száraz ágat rázna;
belül zörgők, reszketek.
És most — ja-jaj j ! — kiszakadt
[belőlem - DON JUAN
Orjongsz?

Fecsegsz?
Kardom hegye ...
Talán kijózanít.
Hiszen hideg.
RIPIÓ Te orjongsz.
Én józan vagyok.
DON JUAN Beszélj.
RIPIÓ Nézd meg te is.
Látod az arcát?
DON JUAN Sötét van itt.
RIPIÓ Ó, nagyságos úr! ma este ... -
Kezét emeli, ajka mozog!
CATALINÓN Elég legyen ebből!
Ízetlen ez!
Miket beszélpsz?
DON JUAN Hát nem tudod? —
[mondtad
CATALINÓN Mit mondtam én?
DON JUAN Hogy a haja ...
hogy a szakálla ...
hogy a melle rezeg CATALINÓN
Szóval se mondtam én. Te álmodsz!

HETVENKETTEDIK EPIZÓD

És mégis

RIPIÓ Megkérdelem gazdám nevében
— ő kérdi ezt
és nem én! —

Hogy ma este
oda a hegyre
eljönnél-e?
Don Juan toppant

Nem jössz-e el? A
szobor bólint

A SZOBOR De eljövök!
RIPIÓ Jaj!
Megmozdujt!
Fejével intett.
Láttad, láttad?
[gy, így, így, így!
DON JUAN Gyáva! félsz?
RIPIÓ Nem, nem akarom —
olyan fényes az arca!
DON JUAN Fényes? lássam!
Nem látok semmit!
RIPIÓ Most újra bólint!

Bólint a szobor
DON JUAN Ó uram!
Most látlak!
Eljössz-e hozzám?
A SZOBOR Eljövök, el !

HETVENHARMADIK EPIZÓD

Ez kissé furcsa

RIPIÓ Menjünk, menjünk!
DON JUAN Ez kissé furcsa.
Azt mondta eljön.
Eljön azt mondja.
Fejével bólint!
RIPIÓ Menjünk, menjünk! DON
JUAN Én is ezt mondom!
CATALINÓN No, hát menjünk!
Keressünk szállást!
DON JUAN A kishegyen!
Tán a régi házam!
Nem alszanak hát
mind a holtak?
CATALINÓN Nem alszanak hát —
[nincsenek!
Catalinón hatalmas ugrásokkal, re-
pülve távozik; Don Juan és Ripió
utánaüget

HETVENNEGYEDIK EPIZÓD

A király előtt: I. Izabella

IZABELLA Felség! Nem is magam
[vagyok! KIRÁLY Nem
is magad?
Hogy érted ezt?
IZABELLA Tarragonai parton Egy
lányt találtam én.
[ime felség!
KIRÁLY S mért hoztad elém? DON
PEDRO (a királyhoz súgva) Azt
mondják, itt van újra
Don Juan!
IZABELLA A férfi,
kit felséged
öt éve férjül
ígért ... —
KIRÁLY Parancsoltam, hogy
[elvegyen!
DON PEDRO De megszökött!
(Királyhoz súgva)
Azt mondják, újra itt van!
IZABELLA ...felségül kérte, s
úgy nyerte meg
e lányt,
szívét.
DON PEDRO Csak a szívét?

HETVENÖTÖDIK EPIZÓD A király

előtt: 2. Tisbea

TISBEA Kunyhóm már leégett,
Két kancám elveszett;
De én még most is égek —
a halálig így leszek.
DON PEDRO Felséges úr!
(Kinéz, zajongás hallatszik be) A
gróf, akit te vársz;
a nápolyi ;
s vagy negyven pásztor, paraszt!
KIRÁLY Jöhet be mind!

HETVENHATODIK EPIZÓD

A király előtt: 3. Octavio

OCTAVIO Felség! Előtted
áll, kit Nápoly
Börtönbe vetett.
Üzentél értem.
Kiengedtek,
S most várom mért hívatással.
Ítéleted — vagy kegyelmedet.
KIRÁLY Bár ismerem mesédet Most
tőled halljam újra! Börtönbe vetett —
de miféle sors? OCTAVIO Felség!
Jegyben jártam egy hercegi
[hölgygel. Hadd
nevezzem meg :
Ó volt Izabella!
E hölgyre rátört valaki éjjel —
[nevemben Van vagy tíz
éve!
Ily sors vettetté Börtönbe engem.
KIRÁLY Tudod ki volt az? OCTAVIO
Mondják: felséged alatt-
valója.
KIRÁLY: Neve?
OCTAVIO Nem tudom ...
Volt egyszer egy barátom...
Nem, nem hiszem. Még mikor
Párizsban jártunk
A doktorokhoz
azt mondják — ő épp aznap
[érkezett
innen — és másnapra eltűnt.
Hogy senki se látta . . . De nem
-- nem is hiszem.
Bár azóta!
Újabb hírek!
De talán mégsem ...
KIRÁLY Nevét!
OCTAVIO Felség! Don
Juan Tenorio Jött s
tűnt el akkor.
Azon az őszi éjszakán.
De — felség — nem, nem lehetett.
KIRÁLY Miért gondolod? OCTAVIO
Mert ő : barátom.

HETVENHETEDIK EPIZÓD

A parasztok és Ripió

KIRÁLY Hát ti?
AMINTA A férjem!
KIRÁLY Tudjátok meg, mit akar-nak?
AMINTA A férjem!
DON PEDRO Ki a te férjed, te
[némben ! AMINTA Don
Juan!

IZABELLA (*felsikolt*)
 OCTAVIO E hang!
 Izabella!
 KIRÁLY Te vénember — gyere elő s
 mondd el itt
 mi hozta ide
 parasztjaim
 családjait?
 GASENO A férje ...
 megmondta ... én...
 az apja...
 A lakodalomból vitte el.
 S most hírlík újra:
 erre látták —
 öt éve már hogy ..
 öt éve már —
 a lakodalomból vitte el!
 KIRÁLY IVlíféle lakodalom? GASENO
 Az, akit ott hátul fognak. Vólegénye.
 És már majdnem férje lett!
 BATRICIÓ (*üvölt*)
 Eresszetek!
 DON PEDRO És? Mi történt aztán?
 GASENO A lovag.
 Csak a lovag ... —
 a lovag vitte el!
 DON PEDRO Szűz volt a lány?
 AMINTA Még soha
 senkié
 se voltam!
 DON PEDRO És övé?
 AMINTA Igen!
 KIRÁLY Grófom:
 Itt vár rád Izabella!
 A ti ügyetek — ez úr
 karolja fel!
 (*Tudniillik: a parasztkét Octavio*) A
 bosszú már nem késhet itt soká!
 S veled te lány?
 Mi lesz veled?
 TISBEA Boldog nap volt,
 most is mondom,
 boldog nap és
 boldog éj.
 Szívem most már mint a tenger.
 Arad, apad — de nem él.
 IZABELLA Jaj minden nőnek, aki
 hisz a szerelemben,
 s aki emberben remél!
 Velem jössz szép lány!
 Én felfogadlak!
 TISBEA Jaj minden nőnek,
 aki hisz a férfiaknak.*
 DON PEDRO (*felkiált*) Kit hoznak [ott?
 ÓRÓK Itt van, itt van!
 Ripiót tuszkolják be, megbilincselve.
 Arcát Don Juan köpenye gallérjával
 elfedi: megtévesztésig hasonlít Don
 Juanra. Úgy is mozog, így beszél — de
 figurázza
 IZABELLA Itt van, itt van!
 Ó az, óaz!
 OCTAVIO Don Juan!
 Te törtél be akkor éjjel —
 IZABELLA A bokor mögül, te
 hallgattál?
 (Octavióhoz)
 Mikor épp tóled búcsúztam?
 BATRICIÓ Eresszetek!
 GASENO Itt van, itt van!
 AMINTA Ó az, ő az!
 RIPIÓ (Izabellához)
 Úgy néztél a bokorra,
 nem is tudtad —
 a férfit

;. Molina—Berezeli-sor.

-- nem is tudja ha —
 mindig
 a nő
 csábítja el —
 DON PEDR Hát nem te vagy
 [a csábító?

RIPIÓ Csak annyival jobban —
 hogy ezt a titkos rezdülést
 ezt felfogom én, és
 hiába tiltakozik
 az oly éber tudat,
 ezt az álmot ezt a
 villanást a való
 világba én
 átültetem!

Földet a mag köré
 teremtek én! KIRÁLY
 A szemtelen!
 RIPIÓ Csirácska szökken? —
 leszek a fény
 és leszek a víz
 mi öntözi meg

nem fagyasztok le
 semmi rügyet —
 DON PEDRO A virágot aztán,
 azt elfagyasztod !

RIPIÓ A virág már nem enyém

az én szerelmem
 meddő
 a nőben
 gyümölcse sosincs
 Égő vágy
 sodor tovább —
 otthagytam nőim vágya — mi tőlük
 [elszakít, eltaszít,
 új kalandra ez segít, elhagyott [nőim
 vágya —

Szellemből szív erőt
 minden ú j kaland —
 és aki nem nagyon tetszik
 azt se hagyhatom ki —
 bűvös búrát von körém
 minden új nő vágya — akitől
 [elszakadtam --

OCTAVIO (*felkiált*)

Azt hittem szabad
 vagy

és ime: rab!

RIPIÓ (*bólogat*)

Megváltás
 halál
 és mindig újra —
 mint a hálószoba
 ahol lebújva

a házastársak évhosszant
 úzik szerelrnüket

no csak polgárilag
 s kissé unottan

de oly mélységig
 mint
 egy zsidó szatócs
 én sosem jutottam.

Testtel beértem
 s a lélek szikráival —
 ó az egész más
 egész világ van ottan
 ezért oly szép minden
 zsidó nő

oly mélységig
 én sosem jutottam —

Csak mégis : mélyebben
 jártam mindig

de már: pokolban
 s magasabban — de csak felszín
 [magasán

úntam magam már
 ott a nő hasán.
 TISBEA (*felkiált*) De hisz ez nem
 [Don Juan! DON PEDRO
 Ripió az!

A szolgálja!
 RIPIÓ Hopp!
 Toppant: láng és füst csap ki — Ripió
 eltűnik. Sikoltások, sötét.

HETVENNYOLCADIK EPIZÓD

Zenét!

DON JUAN Hah! már készen áll
 az étel
 Zenét hát, ti
 drága lelkek!
 Zenét!
 CATALINÓN Mindent én már jól
 [bezártam!

RIPIÓ S mindent megnyitottam én!
 DON JUAN Ezért jó ha két a szolgál
 Olyan, mintha egy se
 volna

Egy bús és egy víg legény — Egy
 bús és egy víg legény —

Zenét fiúk!
 Sok pénzt adok!
 Legyek bár, mégoly
 szegény!

Zenét!
 Hercegi lesz majd jutalmad
Hogyha zenéd dalt fakaszthat
 itt bent

„a szív rejtekén” (*énekel*)

itt bent
 „a szív rejtekén!” (*énekel*)

Fiúk!

Együnk!

Együnk!

Fiúk!

Zene

RIPIÓ (*füttpent*)

Akkor kezdjük!

DON JUAN Hah! már készen áll
 az étel!

Zenét hát, ti drága lelkek! Zenét!

Zenét fiúk!

Fiúk, zenét csak!

Sok pénzt kaptok!

Legyen bár még-
 oly szegény!

RIPIÓ Ez Vivaldi!

DON JUAN Nem rossz mester!

De melyik részlet?

RIPIÓ Az ősz, az ősz, az ősz, az
 ősz ez.

HETVENKILENCEDIK EPIZÓD

Finom saláta!

DON JUAN Finom saláta!

Mustár van benne!

*A szereplők szinte énekelnek! A leg-
 több hely: minimum recitativo. De nem
 zenére énekelnek. A zene egyéb-ként:
 a mozarti Kísérőzene*

RIPIÓ (*és tálal közben*) Már mért ne
 volna?

DON JUAN *(eszik)*
Talán tojás is?
RIPIÓ Hát persze, persze!
DON JUAN Finom saláta!
Ó a régi dal
jut ősszel eszembe:
„Vágyva a vágyban
vágytól epedve
áhitom isteni test delejét...
Lélek a testben ördögi eszme;
angyali sátán
tárja feléd ...”
Emlékszel erre?
RIPIÓ *(bólogat)*
„Őszi felhő
bibora rongy ...”
DON JUAN *(eszik, majd)*
Remek zene!
És te?
RIPIÓ Minket dicsérne!

NYOLCVANADIK EPIZÓD

Ó! és a fácán!

DON JUAN Ó! És a fácán!
És a zeller,
és a répa;
kelbimbó és
sarjadéka
itt van egy kis sült szalonna és
alatta : póréhagyma finoman
kékíti a húst!
Ez aztán étel!
Ez aztán étel !
És a combja!
RIPIÓ Látom, látom: van étvágyad
(Félre)
Istenem, hogy hogy harap
mekkora szájjal!
Szája mily nagy !
Most kitátja!
(Fenn)
Mohó vagy te és falánk!
Mohó vagy te és falánk!
(Félre)
Én meg itt csak kornyadozzak-?
Éhenhaljak én meg itt?
DON JUAN *(magában)*
Ez legalább még kimondja,
de a másik csak figyel.
Ez legalább még kimondja,
de a másik csak figyel. CATALINÓN
(félre: szemét kime• reszti)
Mohón falja
Mohón falja
Jaj nekem — hogy élvezil!
Mikor fogok
én így enni?
Istenem! — hogy élvezil!
Utálok ezt!
Ez szörnyű mohóság!
(Don Juanhoz)
Tudod-e, hogy a mohóság
a hét halálos bűn
egyike?!

DON JUAN Épp csak ettől védesz?
CATALINÓN Ündorító! Rossz ezt
nézni!
DON JUAN *(magában)*
Hogy irigyell!
Szeretne örülni!
Sóvárog csak,
mert beteg!

Ilogy irigyell!
Szeretne örülni!
De sóvárog csak,
mert beteg!
Hiába hozatnék neki tányért,
Enni csak ez a másik
tudna így velem! De
ez ügyis elveszi.
Lakmározni
és vigadni
csak ez a másik!
De ez ügyis elveszi! — Ez
szegény csak irigyell!
Minden rossz ennek!
Mert ez okos ember!
Mindéről tudja,
hogymilyen!
Mindéről tudja,
hogymilyen!
Ez a másik
ez csak kóstolja,
némán befalja,
ha kell — nézd ! — ellopja!
De ez: mindéről tudja,
hogymilyen.
Már előre!
Ki se próbálja!
Bár másnak mondja,
mindig mondja:
„ki se próbáltad?
honnan tudod akkor? —
megérzésben nem hiszek!
megérzésben
nem hiszek!”
De ő nem próbál
és nem érez —
haragszik egyre --
ó a szegény!
Mindig haragszik!
Szegény, szegény!
(Felkiált)
Tányért!
Tányért!
Üljetek le!
Nézzük a sültet!
És mellette:
halikra?
RIPIÓ Szolgálátodra!
Felséges úr!
NYOLCVANEGYEDIK EPIZÓD
Miféle mártás?
DON JUAN S ez: miféle mártás
RIPIÓ A marhahúshoz!
Bordói borral!
DON JUAN *(eszik)*
Ez aztán!
Gomba van benne!
RIPIÓ Huszonháromféle!
DON JUAN Mondhatom: remek!
És narancs is!
Tán mandarinna!
Banándarabka!
Most érzem: élek!
RIPIÓ Új zene hangzik!
DON JUAN *(felüti fejét, fülel)*
Beethoven! —
megszerettem
őt is, őt is!
Nem rossz, nem rossz!

Kiváló mester! Ó
volt az első —
Ifjan az ember azt
hiszi:
túl vagyok rajta!
Visszajön aztán:
mint a nagy szerelem!
Az elsőre hasonlít
És mégis utolsó!
Ez a nagy szerelem!
CATALINÓN Miről beszélsz?
Fecseg, mesél csak!
Ostoba szólam!
„Nagy szerelem !”
DON JUAN No persze, persze!
RIPIÓ Ne hallgass rá semmit!
DON JUAN No persze, persze!
RIPIÓ Ne hallgass rá semmit!

NYOLCVANKETTEDIK EPIZÓD

A bor

DON JUAN Töltsd be a bort!
Ripió betölti
Ez kiváló!
Marciminó
Szavamra mondom!
Ez ám a bor!
Kezdődhet hát az ünnep!
Fel mind most
vigan!
Marciminó!
Ez ám a bor!
Felizzik tőle
majd minden
vendég
(Torkán akad)
RIPIÓ Jaj, kire gondolsz?
DON JUAN Ű, d meg a hátam!
CATALINÓN Az ám, az ám!
Valakit hívtál!
Az ám! az ám!
RIPIÓ *(gúnyol)*
Az ám! az ár n!
babám!
Te nem iszol?
CATALINÓN Soha!
DON JUAN *(kiköhögte magát, fel-emeli
ujját)*
Mit mond a jó pap?
RIPIÓ No mit?
DON JUAN Hogy aki iszik
belemegy abba az ördög!
És aki nem?!RIPIÓ És aki . . .
DON JUAN Aki nem iszik:
abba' már benne van!
CATALINÓN Ízetlen tréfa!
Fogsz még te félni!
Ha ugyan máris ...
DON JUAN Ugyan ki félne! Ha
jön egy vendég!
ereszd be sebtén !
Nem látsz egy lánykát?
Ott a kert alján?

NYOLCVANHARMADIK EPIZÓD

Kit látsz ottan?

RIPIÓ *(félre)*
Ó de finom karcsú
fácán!

ezt a combot
ezt a szárnyat
és egy csöppet
itt a hátból
elcsippentek
el biz én.
elcsippentek!
el biz én!
CATALINÓN Nézem — nézem.
DON JUAN Kit látsz ottan?
CATALINÓN Senkit.

Szünet

Senkit.
RIPIÓ Jól sült hát ez!
ropogósra
kisütöttem
ropogósra,
ki biz' én!
DON JUAN Nézd, hogy falja!
CATALINÓN Senkit! Még!
DON JUAN Nézd, hogy falja!
Tépi, falja,
és hiszi: nem látom én !

*Mozart Figarójából az Úgy bizony-t
játsszák most a zenészek*

RIPIÓ Ej, de ismerős zene!
(Épp lenyelte a falatot)
DON JUAN Valami Mozarti
CATALINÓN Miféle név ez?
Osztrák vagy svájci?
DON JUAN (dúdol) Non piu and-
[rai .. .

RIPIÓ Ej, de ismerős zene
(Újra harap)
DON JUAN Ripió!
RIPIÓ (tele szájjal, két pofája kitö-
mődik)
Tessék? Tessék?
DON JUAN Szedj össze sok embert!
Mind hívd be őket!
Már ahogy szoktuk!
És a táncrend így legyen,
s a táncrend így legyen:
Semmi rendet!
Csak a táncot!
Minél vadabban!
Hadd, kavarogjon!

Itt menüettet
járjanak ketten!

Itt szarabandot!
Es a német tánc
helye itt legyen!
Jól dobogjon!
Kurjants fennen!
(Félre)
Remélem, addigra lenyeled!
(LlipirJhO)
Érted!

Vadabbul!
De ha ... belejöttek
rendez a sort. —
a sort
a sort te rendezed!
hogy soká tartson!
Én pedig halkan,
mint régen szoktuk
kedveskémet beviszem
kedveskémet beviszem
kamrácskamba beviszem --

CATALINÓN (sóhaj) Ó
világom!
Ó a gondok!
Béna bánat
és szörnyű kéj !
DON JUAN Csak semmi gondot!
És semmi szörnyűt!

Könnyű kedves
öröm derít fel
Csak semmi bánat!
Csak semmi „kéj!”
Nem vagy te véletlenül filológus?
CATALINÓN Tessék?
DON JUAN És teológus? -- de hisz
[ezt már kérdeztem
én.

Csak semmi gondot!

NYOLCVANNEGYPEDIK EPIZÓD

Némi nátha, némi asztma

Ripió!
RIPIÓ (teli szájjal) Szolgálatodra!
DON JUAN Fickó! az égre! beteg
a torkod?
RIPIÓ Mm! Mm!
DON JUAN Mondd hangosabban!
RIPIÓ Némi nátha
némi asztma

a beszéd most
igen
nehéz!
a beszéd most
igen nehéz!
DON JUAN Érted, amit mondtam?
RIPIÓ 'Már hogyné! hogyné!
Ühümm ! Ühümm ! hümm!
DON JUAN Holnapra aztán
hosszabb a lista!
RIPIÓ Még jó a fülem! (Lenyelte, de
most újra harap)
DON JUAN De ha a torkod
ilyen. beteg —
füttyülni csak tudsz!
RIPIÓ Uram!
DON JUAN Füttyüld el ezt most,
Non piu a.ndrai ... füttyüljed el...

Hadd teljen az idő!
RIPIÓ Ez uram nem megy!
DON JUAN Miért? miért?

NYOLCVANÖTÖDIK EPIZÓD

Szarácsodnak oly jó a főztje!

RIPIÓ Bocssáss meg!
Szakácsodnak (magára mutat)
oly jó a főztje!
Nincsen hozzá
fogható!

Nincsen hozzá
fogható!
Nincsen! Nincsen!

Hát így kísért meg!
Engednem kellett!

Ellen én nem állhatok!
Ellen én nem állhatok!
Soha is nem! álltam ellen!
Mindig elbuktam!

*A színészek „éneke” nincs rögzítve,
nem szerzett zene — recitativóból
keletkezik, improvizatórikus*

DON JUAN Igen!
Szakácsomnak
jó a főztje!

És ki állna ellene!
És ki állna ellene!

NYOLCVANIHATODIK EPIZÓD

Donna Anna!

CATALINÓN (ablaknál) Ez
még nem ő.
Egy hölgy!
RIPIÓ (odaugrik)
Donna Anna!

Felpattan az ajtó!

Már itt is áll!
DONNA ANNA Gyengesség
sodort ide engem.

Hisz százszor mondtam:
szabadon hagylak.

DON JUAN S hagyta! is.

DONNA ANNA Öt éven át

De most ...

DON JUAN De most?

DONNA ANNA Nem is tudom.

DON JUAN Na látod, én sem.

(Félre)

Bár ne hagyta volna.

RIPIÓ Arra nem volt semmi mód.

Arra nem volt semmi mód.

DONNA ANNA Nem!

CATALINÓN Mi van!

Mit zajongsz itt, asszonyom?

DONNA ANNA Vigyázz!

DON JUAN És kitől féljek?

DONNA ANNA Azt nem tudom.

Vigyázz!

DON JUAN Mit tegyek? — vagy

[mit ne csináljak?

DONNA ANNA Ó irgalmas isten!

CATALINÓN No ebből elég! Hallja-e

asszonyoság!

Többet ne beszéljen — legalábbis

[itt bent.

DON JUAN (kirántja kardját és felé
döf; mert Catalinón Donna Annát
akarja megragadni)

Pusztulj, te aljas!

Catalinón szétfoszlik a levegőben

NYOLCVANHETEDIK EPIZÓD

Irgalmazz, úristen!

DONNA ANNA (letérdel)
Te aki bennünk ... te aki
éltetsz ... ő isteni törvény
... kinek egy neve nincsen
— és nem tudom legalábbis — de

aki a csillag
de aki a fenyőfa de
aki a nagy víz, aki
a forrás

és aki bennem ...
jaj, dadogok csak

uram! Irgalmazz!
(Felegyenesedik)

Add hogy ne magamnak
kérjek!

Uram!
Irgalmazz.

ÖTÖDIK RÉSZ

A tűz. — Hová szökött?

NYOLCVANHETEDIK EPIZÓD

Irgalmazz, úristen!

DONNA ANNA (ismét térdeplésből
egyenesedik fel, mint az előbb) uram
! irgalmazz!
Add, hogy ne magamnak

kérjek!
Uram!
Irgalmazz.

NYOLCVANNYOLCADIK EPIZÓD

Szavát se értem

DON JUAN Szavát se értem.

De itt a térdem;
mintha megoldna ...
(*térdre esik*)

RIPIÓ (*Donna Annához*)

Hidd el csak gúnyol!

(*Don Juanhoz*)

Talpra csak talpra!

Vagy elfutok én is!

(*Donna Annához*)

Kinevet, hidd el!

(*Don Juanhoz*)

Elhúl az étel!

És az a jó bor! —

itt egész kimelegszik!

DON JUAN Mit tehetnék érted?

DONNA ANNA Magadért — te
[szerencsétlen!

NYOLCVANKILENCEDIK EPIZÓD

És most hagyj enni!

DON JUAN Mi, mondd! mit?

RIPIÓ (sűgva)

De gyorsan mondd!

Mert kedve növekszik,

Es átfordul gyorsan!

DONNA ANNA Hallgass magadra!

DON JUAN De mondd, melyik

[énre!

DONNA ANNA Amelyik nemet

[mond!

DON JUAN Nem élek többet akkor!

El-kiszáradtam!

Megmerevedtem!

Elillan az élet!

Kiszökken a szemből!

DONNA ANNA Hallgass magadra!

DON JUAN No persze, persze!

DONNA ANNA Hallgass magadra!

DON JUAN Brava! Brava! DONNA

ANNA Itt se vagy immár!

Szemedből látszik.

A képzelet újra
testteddel játszik!

I Iaa ! — szégyentelen!

Hazug vagy!

RIPIÓ Asszonyom!

Ne szídj le te engem!

DON JUAN És most hagyj enni!

Figyelni se tudlak!

PtiPIÓ Késő van immár!

DON JUAN Fáradt vagyok, éhes!

RIPIÓ Késő van immár!

DON JUAN Fáradt vagyok, éhes!

(*Hozzáül újra; iszik előbb, majd falni kezd*)

Ülj ide mellém!

Ó, édes Anna!

Kedves hűgocskám!

Egyél velem!

DONNA ANNA Hallgass magadra!

Vigyázz!

Figyelj!

Ne hallgass énrám!

Hallgass magadra!

Megnyílt a mélység!

Vigyázz!

Figyelj!

Valaki kintről is

még kiált!

DON JUAN (*hebeg*)

Szeretném érteni . . .

Szeretném hallani . . .

PtiPIÓ De ide már

semmi se jut el!

KILENCVENEDIK EPIZÓD

Jaj!

DON JUAN Űres vagyok. Kó
a szívem.

Ezért kell a bor,

és ezért a lányok

az életbe még

visszakötnek,

újra meg újra.

És magam fölé emelne — DONNA

ANNA (*ki akar lépni a kertbe, az*

erkélyajtón át)

Jaj!

(*Visszahökken és jobb felé kifut. —*

A kertajtó balra nyílik)

RIPIÓ és DON JUAN Mi baj? DON

JUAN Menj ki, nézd rneg ! RIPIÓ

Jaj !

DON JUAN Mi az?

RIPIÓ Aki felkötötte magát,

a vénasszony ...

tán ...

nagyanyám szelleme . . .

lengett,

lengett,

ott a szélbe . . .

DON JUAN Tessék?

RIPIÓ (*még egyszer kinéz*) Jaj!

DON JUAN Ne kiáltozz! az ördögbe!

Ripió! mondd, rni van ott?

RIPIÓ Mi vagy ki ...

(*Lasan behúzza és bezárja az ajtót*)

DON JUAN Micsoda szél van!

Borzongok, fázom . . .

Bort!

RIPIÓ (a többi ajtót is bezárja)

Bort!

Bort! Igen!

DON JUAN No! ki van odakint?

RIPIÓ Ó. A hatalmas úr.

A nagy!

Ó, uram! a szobor!

Az ajtók felpattannak — óriási szél

söpör át a színpadon

GONZALO DE ULLOA (*hangja*) Itt

vagyok most. Beengedsz-e?

KILENCVENEGYEDIK EPIZÓD

A szobor

DON JUAN Tessék, tessék —

nyitva minden ajtót!

Az ajtók egyszerre rezzenéstelen be-

csapódnak — a szél elül

KILENCVENKETTEDIK EPIZÓD

Igy jár fel-le

RIPIÓ Így jár fel-le!

Be ne engedd!

A keze *igy* van, a

feje *igy*.

(*gyorsan*)

Jaj, be ne engedd!

Bamm! Bam! Bamm! (*A*

járását utánozza!)

DON JUAN Nyisd ki az ajtót!

RIPIÓ Bam! Bamm! DON JUAN

Talán a bort?

Talán megártott? Vagy

túl sokat ettél?

RIPIÓ Bamm!

Most erős kopogás hallatszík; ritmusa

ez: ti-ti-ti-tá

Jaj! kopognak!

Újra kopognak

DON JUAN Hallom, hallom!

Nyisd ki az ajtót!

Újra kopogás

RIPIÓ Én félek — félek.

Te nem?

DON JUAN Nyisd ki az ajtót!

RIPIÓ Nem! . . . nem szeretném . . .

KILENCVENHARMADIK EPIZÓD

Hej, Catalinón!

DON JUAN Magam nyitom ki!

I-lej Catalinón! Hol vagy, te,

józan —

Catalinón megjelenik

Hát ez meg miféle bohóctréfa,
[mondd csak?

Catalinón eltűnik

Nocsak, ez se maradt itt!

Hol az a gyertya!

(*Felkapja a hétágú gyertyatartót s az*

ajtóhoz megy)

Az ajtók fölpattannak, végigsúvóll a

szél -- Don Juan egy pillanatra megáll;

bevágodik minden ajtó

RIPIÓ Micsoda szél van!

Jaj!

Micsoda szél!

Uram!

Ne nyisd ki!

DON JUAN (*feltépi az ajtót*)

Örömmel várlak!

akárki vagy!

Hej ! te vagy-e itt

Don Gonzalo de Ulloa.

Szellemed vagy?

Vagy a szobrod?

Kó ez rajtad? vagy ruha?

RIPIÓ Jobb, ha nem látom.

Jobb, ha nem lát engem.

Ez a vendég ... Ó

meg én . . .

Bemászik a terített asztal alá; az

abresz földig csüng, hófehér; kis lyuk

van rajta, ezen néha átvillog a szeme

A SZELLEM (hangja, visszhang-ként, kintről)
Don Gonzalo de Ulloa.
DON JUAN (kiált)
Uram!

A szellem megjelenik az ajtóban; nagyjából a szobor, de tágabb és lebegőbb merev ruhája és színesebb! Az egész alak hatalmasabb — még a szobornál is. Nagy szél

A SZELLEM Hívtál, fiam! DON JUAN Hívtalak, de ...

... nem hiszem...
A SZELLEM Vacsora?
DON JUAN Tessék?
Igen!

Hej, Ripió!

Foglalj helyet!
Hozott az Isten!

Ím itt az asztal!
Hej, Ripió!
Ide csak gyorsan!
Hé!

Hozz új abroszt!
Új terítéket!

De hol van? KILENCVENNEGYEDIK

EPIZÓD Hol van Ripió?

A SZELLEM (egy ujjal az asztal alá mutat)
Itt bent reszket.
RIPIÓ (kinéz a lyukon)
Nagyságos úr!

Azt hiszem véged!
Azt hiszem:
Elvesztünk!
DON JUAN Ugorj ki sebtlen!
RIPIÓ Nem!
DON JUAN Mit? Ellene mondasz? A SZELLEM Maradjon ott!
Itt a tányér!

Itt az abrosz!
DON JUAN De finom étel!

És minden új! KILENCVENÖTÖDIK

EPIZÓD És minden új!

RIPIÓ (az asztal alól)
Tányérjukon semmi sincsen!

Minden régi!
DON JUAN Min új!
RIPIÓ (csak hozzáánk, az asztal alól)
Minden régi!
DON JUAN Minden új!
A SZELLEM Nos hát ennyi.
Eljöttem hozzád.

Már itt is voltam.
Most téged hívlak:
Te gyere el!

Szél fúj át a szobán

RIPIÓ Hogy fúj a szél!

A SZELLEM Most téged hívlak: Te gyere el!
RIPIÓ (suttogva) Ne menj!
DON JUAN Hova hívsz meg?
És mi lesz ott vacsorára?

A SZELLEM Sirkamrámba!
Mit kívánsz magadnak mindaz ott lesz.
DON JUAN Magam menjek?
LIPIÓ Ne menj, ne menj!
A SZELLEM Hozd szolgádat!
RIPIÓ De nem engem!
A SZELLEM Éppen őt, ki itt lapít.
DON JUAN Hát a másik?
A SZELLEM Minket együtt sose

[láthatsz!
Vagy ő van ott — vagy csak én.
DON JUAN S miért?
A SZELLEM Józansága megtagadja
Azt is, hogy én
Lé lezeln.
DON JUAN Te nem csak árny vagy? A SZELLENT Erre nincsen válaszom.

De hogyha én megjelentem, néki el kell tűnnie.
DON JUAN Mondd nekem: csak én gondolkak,
Vagy pedig valóban itt... —

KILENCVENHATODIK EPIZÓD

Eljössz?

A SZELLEM Pszt! Csendesebben. Ilogyha eljössz:
add kezed!
RIPIÓ Ne érintsd meg!
DON JUAN Mindig féltem — de [legyőztem mindig Gyávaságomat.

Úr vagyok —

Ulloa —
Így nevezhetlek?
Vagy neked már nincs neved.
A SZELLEM Néked még e néven [szólok,
és e néven veszem most szavad.
Jobbodat!

DON JUAN Ott leszek!

Kezét nyújtja. — Ripió visszahúzza a bokájánál

RIPIÓ Nem érünk rá!
Holnap este ...

Holnap: bikaviadal!
DON JUAN (hátrarúg)
Ostoba!

A SZELLEM Látom, látom, győz a [kétely. DON JUAN:
Az: soha!

Hogy is éltem volna eddig!
RIPIÓ Mondd: beteg vagy!
Sokat ettél!
DON JUAN Szavamra mondom: ott leszek!

Hányra jöjtek?
A SZELLEM Este tízre!

DON JUAN A kezed!

Kezet fognak

Jaj.

Hatalmas szél fúj be — az ajtókat 'mind kicsapja

A SZELLEM (kiált)
Az apa fogta meg fiát!
(Eltűnik. — Pillanat sötét) DON JUAN (ül az asztal mellett) Pokol éget?
Ég a testem.
És a lelkem: oda van.
Jéggé dermedt. Oda van.

KILENCVENHETEDIK EPIZÓD

A test: reszket

RIPIÓ Hogy is van a szerelemben? Ég a lélek.
És a test?
DON JUAN Folyton reszket.
RIPIÓ És a test?
DON JUAN Folyton reszket.
Jaj, a lelkem —
oda van.
Nem!
Nem!
Most térek magamhoz!
RIPIÓ Miket beszélsz?
DON JUAN Fagyok?
Élvek?

Lelkem éled —
RIPIÓ Tessék?
Így énekelj :
„Kedves lelkem —
oda van r
DON JUAN Miért búsítsam így [magam? Igen, ég és fáj a testem,

közbe' fázom, reszketek —
De mintha a szemem most nyílt [volna meg — látom magam!

Újra élek!
Donna Anna és a szellem —

és a lélek —
Újra élek!

Hatalmas csattanás, villám, teljes sötét

KILENCVENNYOLCADIK EPIZÓD

A király előtt
DON DIEGO Itt van, felség,
[Sevillában!

DON PEDRO Többet látták!
KIRÁLY Ki látta szemmel?
ŐR Én, uram.
KIRÁLY És hol volt? Messze? ŐR
A temetőben — tegnap este!
KIRÁLY Es az őrség?
ŐR Rögtön hívtam!
KIRÁLY És — és — és —?
ŐR Nem volt ott senki, mire [odaértünk — de világosan láttam — a nyomát.
DON PEDRO Hol, melyik sírnál? ŐR
Don Gonzalo de Ulloa kriptája [előtt — s tán benn, is járt a sírban.
Hárman voltak.
Különösen a szobor környéke volt összejárva.
DON DIEGO Azt mondják, a házában is világos volt az éjtszaka! KIRÁLY S ott nem nézte senki.

ŐR Úgy hírlík, ott szellemek járnak — minden éjjel.
KIRÁLY Ostobák! — miféle népség!
— hát nincs köztetek spanyol?!

ŐR Mind azok volnánk!
KIRÁLY Azonnal a házba!
És mind ide gyűljön, akit csak
[bántott, aki itt van,
Sevilla-szerte.
DON DIEGO A nápolyi Izabella. DON
PEDRO S jegyese: Octavió herceg.
KIRÁLY A szép Aminta, Batrició-
val.
DON PEDRO Donna Anna!
DON DIEGO És: Tisbea! a vén [halász
lánya. KIRÁLY Előbb a
házhoz!
S aztán a sírhoz!
KILENCVENKILENCEDIK EPIZÓD A
szél. — A tűz. Hová szökött?
RIPIÓ Most már így fog fűjni [mindig?
Mindig, mindig
fűj a szél?
Mindig, mindig fűj a szél! No,
itt a szobor.
Ez bizony: holt-eleven!
Nemigen mozog.
Nagy szél fűj; Ripió és Don Juan
kezeiben lámpás lobog
DON JUAN Mintha a köpenyem
huzigálná valaki.
Mintha valaki a köpenyem
[markolászná.
Hé!
vár itt valaki minket?
A szobor bólint
RIPIÓ Már bólogat újra!
DON JUAN Don Gonzalo de Ulloa!
Szólítalak!
Itt vagy uram?
A szellem belép. — Illetve kilép a
sírjából. Nagyobb, mint a szobor. A
szobrot és a szellemet most egy-szerre
látjuk
A SZELLEM Tudtam, hogy eljössz!
Lovag s fiam vagy.
Benned én sosem csalódtam!
DON JUAN Soha?! és a —
A SZELLEM Betöltötted a sorsodat.
Sorsom én is betöltöttem.
Tudom. S tudtam akkor is.
RIPIÓ Ott a szobor is,
néha bólint.
S mégis itt jön ő.
Jaj!
Melyik az?
DON JUAN Mondd meg hát, mit
[kivánsz?
Gondolom, nem enni hívtál?
A SZELLEM Bár ott a terített asztal!
DON JUAN Köszönöm, most nem
[marasztal!
RIPIÓ Liba is van!
És a bor!
DON JUAN Hallgass!
(A szellemhez)
Mondd meg nekem, hogy ki vagy
[te? Ember?
Szellem?
Ulloa?
A SZELLEM Vagyok
ki voltam.
De más leszek.
Átváltozom — ha megszabadultam.

DON JUAN Mit akarsz tőlem?
A SZELLEM Rajtad is keresem
szabadságomat. DON JUAN
Hogyan? A SZELLEM Megöltél.
Engem is fűtött s hozzád kapcsolt
az indulat.
DON JUAN Nlit tegyék?
A SZELLEM (kiált)
Vívj meg velem!
(Kirántja kardját és üvöltve Don
Juanra rohan)
RIPIÓ (térdre esik)
Kegyelem!
A szellem megtorpan
Nem ezért küldtek!
A SZELLEM Igaz!
DON JUAN (kardját visszalöki)
Hanem?
A SZELLEM Hogy magadra
[eszméltesselek!
DON JUAN Figyelmeztess hát
[kérek önmagamra!
A SZELLEM Szellemed kevély!
DON JUAN Igaz!
A SZELLEM Öltél?
DON JUAN Igen!
A SZELLEM Hazudtál?
DON JUAN Csak amíg magam se
[tudtam.
Az igaz elöl sose futottam.
Lustaságból tán sokat — de akarva
[sosem hazudtam.
A SZELLEM Hazudtál?
DON JUAN Nem!
A SZELLEM A bujaság vette el [eszed?
DON JUAN Nem!
RIPIÓ S ha elvette, visszaadta.
A SZELLEM Megbántad életed?
DON JUAN Nem!
A SZELLEM És most? Mi lesz veled?
DON JUAN Most már halálra várok
És új alakba szállok —
Égess el!
Testemet ...
A SZELLEM Kezed!
DON JUAN Jaj!
A szellem — Don Juan kezét meg-
érintve — eltűnik. — Mindenfelől
lángok törnek fel; reng és meghasad a
föld
A SZELLEM (hangja)
Olvasd ki végzeted!
DON JUAN Ó, ez a fény... —
tűzbe zuhan —
szellemek
közelgenek
állatarcú
állatfejű
istenek
csak fejek
fogak
tűzek —
RIPIÓ Ó, istenem, de reszket!
Rángatódzik minden tagja;
Most a kétség megragadja!
DON JUAN És ezt a kint, hol érzem?
Testemben ég?
RIPIÓ Most a kétség megragadja.
Leteperzte most a kín!
Hogy nem sír most?
Hogy nem jajgat?
Leteperzte most a kín!
DON JUAN ...és tűzzel tágul [minden
ér már ...

RIPIÓ Csontig hasít most a kín!
Véremben érzem.
Velőmbé hat.
DON JUAN (a mélybe rántja vala-mi,
a lángok felcsapnak; hatalmas szél,
ajtók, falak felszakadnak, ott állnak
mind a többiek) Ah!
A TÖBBIEK Hah!
Ahogy süllyed el, már jön is elő Don
Juan; csak most még a cipője is fehér;
ruhája tágas, merev — mint a
szellemé —, egész figurája nagyobb,
magasabb
DON JUAN (hangja; a jelenés a szí-
nen csak átlebeg)
Mégkönnyebbültem!
Megszabadított!
Kitépett ebből
A forgatagból —
RABBI Újra itt vagy?
Vak vagyok már. ~
Mégölted., ki ide küldött.
DON JUAN (a jelenés áthaladt a
színen, eltűnt, s most a lángok közül
emelkedik ki újra, de most már a test
a hanggal egy)
A forgatagból, hová lebüvölt —
RABBI (bólogat)
Egy törpe korszak,
melyben nincsen isten,
s itt ülnek a mórok,
és hiába minden!
DON JUAN De mégis, mégis —
most újra élek!
Ó!
Végre! Végre!
Ulloa szelleme megjelenik, a föld
morajlik, szakad, a lángok maga-
sabbra csapnak; a többiek, kiáltásuk
után, mikor Don Juan szelleme meg-
jelent, eltűntek, szertefutottak; csak
Ripió maradt
Jön már a szellem
-- nyílik a föld már
felcsapnak a lángok —
na végre; végre!
Megszabadultam!
Apám!
Szabadíts ki!
(Minden gesztusában, hangsúlyában
a régi Don Juan, csak a ruhája
merevebb, alakja nagyobb)
A pokol is —
van-e pokol?
— a pokol is
jobb az
unalomnál.
A pokol kiéget!
S még megszabadíthat
ha újra éled
e tűzben a lelked, —
De nincs, nincs pokolabb
az unalomnál —
RABBI (bólogat)
Hazudik és gyilkol. — untat.
Ezt a hármat tudja: sátán.
DON JUAN Hol vagy Catalinón? Hol
vagy te józan!
RABBI És mindig józan!
DON JUAN Hej Catalinón!
Hol vagy te józan?
RABBI Figyelj!
A lángok ismét felcsapnak, Don Juan
felemelkedik

DON JUAN Új életre várok Melyben
elédbe szállok
Ó isten!
Hatalmas úr!
*Nagy szél, villám csap a lángok közé,
minden jelenés eltűnik, csak alacsonyan
libegő lángok maradnak. És Ripió —
fejét behúzza gubbaszt — és a Rabbi;
a többiek most szivárognak vissza,
egyenként; sorba mind újra megjelenik*
KIRÁLY Hol van a fickó? Mi ez már újra?
RIPIÓ Így lett hát vége!
IZABELLA Hol van, hol van?
TISBEA Remélem, meglép?
GASENO Itt a bilincsed!
AMINTA Ó, kedves férjem! BATRICIO
Mit számít az már! OCTAVIÓ Na fickó,
kardra! DONNA ANNA Itt vársz a mélyben,
s itt a magasban —
Mindkét úton
újra követelek!
*Bemegy a tűzbe; a lángok magasra
csapnak; Donna Anna eltűnik*
DON JUAN *(hangja)*
Kiszabadultam!
(Hangja egyszere, tárgyilagos)
TISBEA Új életben
újra várlak
és hiszem, hogy megtalállak
Bátyám, férjem, kedvesem!
El nem választ senki sem.
Se a tűz — se a víz —
S kit most halálba hívsz:
Újra szül majd,
ő — vagy én
Bolygunk földünk kerekén.
(Éddig dúdorászott; most néhány tánc lépést is tesz. Nem koreografált tánc!)
Ó vagy én, ő vagy én —
Bolygunk földünk kerekén.
(És kitáncol. A lángok között is áthalad)
RIPIÓ *(mormog)*
Sós vizek
sziklák között —
tenger nyelte majdnem el!
DON PEDRO *(besiet)* Hol van? hol
[van? IZABELLA Jaj, hová tűntek?
ÓR Van itt kijárat?
IZABELLA Csak meg ne szökjön!
DON DIEGO Hej, hé-ha! Órség!
Mentek ki arra?
ÓR Itt uram senki! KIRÁLY
És erre itt lenn?
*Dübörgés, kék-lila lángok — a föld
összezárul*

A darab netalántáni előadóihoz:

A helyesírás és nyelvtani hibák zöme — szándékos: ne javítsuk!
Tisbea ejtése: s-sel. *(Ahogy írva van.)*
Motta — két t *(eredetileg egy)*.
Hol Ottavió, hol Octavió stb.
A versek klapanciák. Ne csiszolgasuk!

DON DIEGO Hé! hagyják nyitva!
(Elnémul)
Mm — uhhmm . . .
RIPIÓ Ő nincs már itten.
Nem tudom hol van.
DON PEDRO Tán a pokolban!
RIPIÓ Meglehet.
Őn biztosan nálam jobban ismeri azt a helyet.
KIRÁLY Mégis merre?
RIPIÓ Messzi-messzi!
IZABELLA Mi történt mégis ...
RIPIÓ Eljött egy ... —
IZABELLA Egy?
KIRÁLY Egy?
DON PEDRO Egy?
RIPIÓ Egy . . . óriás —
DON PEDRO No mondd csak, mondd
[csak. RIPIÓ Hát az járt itten.
DON PEDRO Kicsoda.
RIPIÓ A szobor!
KIRÁLY Szavát se értem!
DON PEDRO A szobor itt van.
RIPIÓ Igen — de mégis.
DON PEDRO Mondd pontosabban!
RIPIÓ Ej, mit is mondjak!
OCTAVIÓ Az avar kigyulladt! DON DIEGO S így megszökhettek! RIPIÓ Jaj istenem!
tl föld felmordul újra, kisebb repedések, egy-két lángocska, az érdeklődők sikoltoznak
KIRÁLY Földrengés. *(Csak ő maradt a helyén s nyugodt)* OCTAVIÓ Mi is van itten!
DON DIEGO Rendellenes!
DON PEDRO Gyorsan, gyorsan!
Meséld csak újra!
DON DIEGO Itt átkutatni — mindent,
[mindent.
Hátha belebújtak valamelyik [koporsóba!
AMINTA Na mondd csak, mondd csak!
RIPIÓ Füstölgő földből ...
Lobbanó lángok . . .
Szorul a szívem ...
Jaj levegőt!
A kőszobor — ember...
Ennyi elég lesz.
Süket fülek.
AMINTA És még?
És még?
RIPIÓ Nagy fejek — arcok...
Úszva közelget . . .
Mozdul a föld is
Lángol a lelke . . .
Tüze kicsap —
S öt lerántja az —
AMINTA Lerántja az —?
RIPIÓ Eh! — ördög!
De hisz mind láthattátok!

Következtetlenségek: sorkezdet hol kis-, hol nagybetűvel. Néha a mondat is kisbetűvel kezdődik. — Az effélék hangsúlyárnyalatokat jelölnek. Például: hogy a mondat kiszakítva, törten kezdődik; előtte már volt valami, amit nem hallottunk, vagy amit nem mondtak ki.
Ahol a vers ritmusa megzökken, ott ritmusváltás van. Kövessük, ne javítsuk ki.

IJON DIEGO Én nem hiszem!
CATALINÓ *(megjelenik)*
Mindez badarság!
TISBEA *(hangja)*
Ez bizony így volt!
BATRICIÓ Így és nem másképp!
Pontosan így!
KIRÁLY Hatalmas isten!
RIPIÓ Így volt!
Megesküszöm ha kell! CATALINÓN
Hisz hazudik mindig! DONNA ANNA
(hangja)
Így igaz!
TISBEA
(hangja)
Így —
BATRICIÓ Így —
KIRÁLY Így lehetett!
OCTAVIÓ Ez hát a bosszú!
RIPIÓ Nem olyan biztos!
OCTAVIÓ Te magad mondtad!
RIPIÓ Bosszúról nem beszéltem!
OCTAVIÓ Eh, mit kicsinyeskedsz!
IZABELLA Én . . . —

OCTAVIÓ Kedves! az esküvönket —
IZABELLA Ó, hagyj egy évet!
Gyászolni kell!
OCTAVIÓ Szívesen várok.
TISBEA *(újra megjelenik)*
Én újra élek,
a víz, a tenger —
tücskök, a házam —

és nem leszek senkié.
(Eltűnik újra)
BATRICIÓ Mi hazatérünk. S te hitvesem leszel.
AMINTA Ó, szívesen!
RIPIÓ Ilyen urat hol találtok?
Mind unalmas,
vagy finom.
Mind unalmas, vagy finom.
DON JUAN *(hangja)*
Kiszabadultam!
TISBEA *(hangja)*
Vajon hol vagy
Már te kedves?
Messze innen?

A jelenlevők álmélkodva hallgatóz-nak

DON JUAN *(hangja)*
Órült vagyok,
ne higgy nekem —
És mégis
ez a szerelem —

Elveszlek feleségül.

Gabriel megjelenik, és Ripiót magához inti

Vége

A sorközök tagolást, hangváltást, szünetet jeleznek.
A szövegmondás mindig pregnánsan ritmizált!
A IV. és V. részben Catalinón már mindvégig a fekete álarcban van *(az Arlequino-maszokban)* — és Ripió vörössel szegett, fehér ruhában.
Tirso de Molinát, mielőtt szerzetes lett, ifjúkorában Gabriel Télleznek hívták.

Felelős kiadó: Siklósi Norbert, a Lapkiadó Vállalat igazgatója

Borsod megyei Nyomdaipari Vállalat, 1981. — 4337 -- Felelős vezető: Kilián Béla igazgató